

**AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ
DÖVLƏT STATİSTİKA KOMİTƏSİ**

**ƏRZAQ BALANSININ TƏRTİB EDİLMƏSİNƏ
DAİR METODOLOJİ VƏSAİT**

BAKİ 2021

Azərbaycan Respublikası
Dövlət Statistika Komitəsinin
2021-ci il 15 noyabr tarixli, 07/11s №-li
sərəncamı ilə təsdiq edilmişdir.

ƏRZAQ BALANSININ TƏRTİB EDİLMƏSİNƏ DAİR METODOLOJİ VƏSAİT

BAKİ 2021

M ü n d ər i c a t

	Səhifə
Müqəddimə	4
Giriş	4
Ərzaq balansının ayrı-ayrı maddələrinin formalaşdırılması və göstəricilərin hesablanması	6
Özünütəmin etmə və idxaldan asılılıq səviyyəsinin hesablanması	8
Adambaşına istehlak göstəricisinin hesablanması üsulu	8
Dənli və dənli paxlalıların balansı (taxıla çevirməklə)	9
Dənli və dənli paxlalıların balansı (una çevirməklə)	13
Kartof və kartof məhsullarının balansı	17
Bostan, tərəvəz bitkilərinin və onların emalı məhsullarının balansları	20
Meyvə, giləmeyvə, üzüm və onların emalı məhsullarının balansları	25
Şəkərin və qənnadı məmulatlarının balansı	30
Yağların balansı	34
Ət və ət məhsullarının balansı	37
Süd və süd məhsullarının balansı	41
Yumurtanın balansı	45
Balıq məhsullarının balansı	47
Çayın balansı	51
İnsan qidası üçün yararlı duzun balansı	53
Əsas qida məhsullarının ilkin məhsula çevirmə əmsalları	55
Ərzaq balanslarının formalaşdırılmasında və məlumatların hesablanmasında istifadə olunan rəsmi statistika hesabatı və statistik müayinə formalarının siyahısı	59
Kənd təsərrüfatı bitkilərinin səpin norması	60
Bir baş iribuynuzlu mal-qaranın, qoyun, keçi və donuzun orta diri çəkisi və kəsimi nəticəsində ət və əlavə ət məhsullarının çıxımı	60
Taxıl və taxıl məhsullarının saxlanılma yerlərində təbii itkiləri	61
Taxılın daşınması, qablaşdırılması və boşaldılması zamanı təbii itkilər	62
Süd və süd məhsullarının daşınması, soyudulması, saxlanması və boşaldılması zamanı təbii itkilər	62
Mal-qara və quşlara tələb olunan qüvvəli yemin miqdarı	63
Ədəbiyyat	64

Müqəddimə

Hər bir ölkənin ərzaq təhlükəsizliyi onun iqtisadi və milli təhlükəsizliyinin ayrılmaz hissəsi hesab edilir. Azərbaycanda əhalinin qida məhsulları ilə təmin edilməsi dövlətin sosial-iqtisadi siyasətinin başlıca istiqamətlərindən biri kimi müəyyən edilmişdir. Bu səbəbdən əsas qida məhsullarına olan tələbat və onun ödənilməsi barədə zəruri statistik məlumatlarla dövlət orqanlarını və digər məlumat istifadəçilərini təmin etmək üçün ərzaq balanslarının tərtib edilməsi mühüm əhəmiyyət kəsb edir.

Ərzaq balansı (bundan sonra - balans) - əsas növ kənd təsərrüfatı, xammal və ərzaq ehtiyatlarının mənbələrini və həmin ehtiyatların istifadə istiqamətlərini xarakterizə edən statistik göstəricilər sistemidir. Balans özündə məhsulun istehsalından onun son istehlakınadək olan hərəkəti barədə statistik məlumatları əks etdirir, qida məhsulları bazarında cari vəziyyətin təhlilinə, idxala olan tələbatın qiymətləndirilməsinə, qida məhsulları üzrə istehlakın müəyyənləşdirilməsinə imkan verir. Balansın məlumatları eyni zamanda ölkənin qida məhsulları ilə özünütəminetmə və idxaldan asılılıq səviyyəsinin müəyyən edilməsində xüsusi əhəmiyyətə malikdir.

Giriş

Balanslar ev təsərrüfatları daxilində qida itkilərini (misal üçün, xarab olan, yemək qəbulundan sonra boşqabda qalaraq tullanan, ev heyvanlarına yem kimi verilən və s.) nəzərə almadığı üçün onlara faktiki istehlak ölçüsü kimi deyil, insanların istehlakı üçün nəzərdə tutulmuş qida göstəricisi kimi baxmaq lazımdır. Yəni, ev təsərrüfatlarında qida itkilərinin səviyyəsindən asılı olaraq, faktiki istehlak olunmuş qida məhsullarının həcmi balanslarda göstəriləndən, bir qayda olaraq, az olur. Balanslar yalnız əhalinin orta istehlakını göstərir və əhalinin müxtəlif qrupları üzrə istehlakın strukturunda mövcud olan fərqləri əks etdirmir.

Əsas məhsul növləri üzrə balanslar (taxıl istisna olmaqla) natura ifadəsində, həmin məhsulların emalı nəticəsində yaranmış məhsullar nəzərə alınmaqla, lakin əsas məhsulların ilkin məhsula çevirmə əmsallarının tətbiqi ilə formalaşdırılır. Əsas qida məhsullarının ilkin məhsula çevirmə əmsalları 1 nömrəli Əlavədə verilmişdir.

Balans iki hissədən ibarətdir. Birinci hissə ehtiyatların mövcudluğunu və onların yaranma mənbələrini, ikinci hissə isə mövcud ehtiyatlardan istifadəyə dair məlumatları özündə əks etdirir.

Balans Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2021-ci il 30 mart tarixli 80 nömrəli qərarı ilə təsdiq edilmiş "Ərzaq balansının tərtib olunması Qaydası"na əsasən Dövlət Statistika Komitəsi tərəfindən illik məlumatlar əsasında, aşağıdakı məhsullar üzrə hesabat ili üçün tərtib edilir:

Dənli və dənli paxlalılar, taxıla və una çevirməklə

- buğda
- sair dənli
- dənli paxlalılar
- un
- çörək və çörək məmulatları
- düyü
- yarmalar
- makaron məmulatları

Kartof

Tərəvəz, bostan bitkiləri və onların emalı məhsulları

- soğan
- sair tərəvəz
- bostan məhsulları
- tərəvəz konservləri

Meyvə, giləmeyvə və onların emalı məhsulları

- meyvə və giləmeyvə
- meyvə konservləri

Ət və ət məhsulları

Süd və süd məhsulları

- süd və süd məhsulları (kərə yağı da daxil olmaqla)

- pendir
- Yumurta
- Balıq və balıq məhsulları
- Yağ
 - bitki yağı
 - marqarin
- Şəkər və qənnadı məmulatları
 - şəkər
 - qənnadı məmulatları
- Çay
- İnsan qidası üçün yararlı duz.

Balansın tərtibi üçün zəruri olan məlumatlar aşağıdakı mənbələrdən əldə edilir:

- soyuducu anbarlarda və taxıl elevatorlarında məhsulların qalığı və itkisi barədə məlumatlar Azərbaycan Respublikası Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinin “Elektron Kənd Təsərrüfatı İnformasiya Sistemi”ndən;
- dövlət ərzaq ehtiyatlarına dair məlumatlar Azərbaycan Respublikası Fövqəladə Hallar Nazirliyinin Dövlət Material Ehtiyatları Agentliyinin Dövlət Taxıl Fondundan;
- kənd təsərrüfatı və qida məhsullarının idxal-ixracına dair məlumatlar Azərbaycan Respublikasının Dövlət Gömrük Komitəsindən;
- bitkiçilik və heyvandarlıq məhsullarının istehsalı haqqında məlumatlar (kənd inzibati ərazi nümayəndəliklərinin və kənd təsərrüfatı müəssisələrinin hesabatları əsasında) Azərbaycan Respublikasının Dövlət Statistika Komitəsindən;
- qida məhsullarının istehsalı və qalığı, ticarət təşkilatlarında əsas qida məhsullarının qalığı, əhalinin orta illik sayı, ev təsərrüfatları büdcələrinin tədqiqatına dair məlumatlar Azərbaycan Respublikasının Dövlət Statistika Komitəsindən.

Balansların tərtibi zamanı həmçinin iqtisadi hesablamalardan və ekspert qiymətləndirmələrindən də istifadə olunur.

Balansların formalaşdırılmasında və məlumatların hesablanması istifadə olunan rəsmi statistika hesabatı formalarının siyahısı 2 nömrəli Əlavədə verilmişdir.

“Ehtiyatlar” və “İstifadələr” bölmələrindən ibarət olan balansın “Ehtiyatlar” bölməsi “istehsal”, “idxal” və “ilin əvvəlinə qalıq” maddələrindən ibarətdir.

“İstifadələr” bölməsində isə müvafiq kənd təsərrüfatı məhsulundan istehsal ehtiyacları üçün (toxum, yem və s.), qeyri-qida məhsullarının istehsalı üçün istifadələrə, kənd təsərrüfatı və qida məhsullarının ixracına, hesabat dövründəki itkilərə, əhalinin şəxsi istehlakına, yeni qida kimi birbaşa istifadəyə və ilin sonuna qalığa dair məlumatlar öz əksini tapır.

Ərzaq balansının strukturu (modeli) aşağıdakı kimi formalaşdırılır.

Ərzaq balansının strukturu

Ehtiyatlar = $Q_{i.ə.} + İ_s + İ_d$		İstifadələr = $İ_i + Q/qm + İ_x + İ_{tk} + Ə_{ş.i.} + Q_{i.s.}$	
$Q_{i.ə.}$	– ilin əvvəlinə qalıq	$İ_i$	– istehsal məqsədləri üçün istifadə
$İ_s$	– istehsal	Q/qm	– qeyri-qida məhsullarının istehsalı üçün
$İ_d$	– idxal	$İ_x$	– ixrac
		$İ_{tk}$	– itkilər
		$Ə_{ş.i.}$	– əhalinin şəxsi istehlakı
		$Q_{i.s.}$	– ilin sonuna qalıq

1. ƏRZAQ BALANSININ AYRI-AYRI MADDƏLƏRİNİN FORMALAŞDIRILMASI VƏ GÖSTƏRİCİLƏRİN HESABLANMASI

1.1. Qalıq

Bu maddə üzrə məlumatlar hesabat ilinin əvvəlinə və sonuna dövlət ehtiyatlarında, kənd təsərrüfatı məhsullarını istehsal edən müəssisələrdə, emal müəssisələrində, taxıl elevatorları və soyuducu anbar təsərrüfatlarında, ticarət təşkilatlarında, idxalçı və ixracatçılarda, fərdi sahibkar, ailə kəndli və ev təsərrüfatlarında mövcud olan məhsul ehtiyatlarını özündə əks etdirir.

1.2. İstehsal

Ehtiyatların yaranmasının əsas mənbəyi istehsaldır. Ölkədə istehsal edilmiş kənd təsərrüfatı məhsulu və yaxud kənd təsərrüfatı məhsulunun emalı nəticəsində yaradılmış qida məhsulları barədə məlumatlar bu maddə üzrə əks etdirilir.

Balanslarda kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalına dair məlumatlar istehsal edilən məhsulun satış üçün nəzərdə tutulub-tutulmamasından asılı olmayaraq ölkədəki bütün istehsalçıların (kənd təsərrüfatı ilə məşğul olan dövlət və qeyri-dövlət kənd təsərrüfatı müəssisələri, qeyri-kənd təsərrüfatı müəssisələri, fərdi sahibkar, ailə kəndli və ev təsərrüfatları) məlumatlarını tam əhatə etməlidir.

Fərdi sahibkar - hüquqi şəxs yaratmadan sahibkarlıq fəaliyyəti ilə məşğul olan fiziki şəxs.

Ailə kəndli təsərrüfatı - ailə üzvlərinin və onlarla birgə fəaliyyət göstərən şəxslərin fərdi əməyi və mülkiyyətində və ya icarəsində olan əmlak əsasında hüquqi şəxs yaratmadan kənd yerlərində istehsal və digər təsərrüfat fəaliyyətini (məhsulların istehsalını, emalını, saxlanması, daşınmasını və satılmasını) birgə həyata keçirən insanlar qrupudur.

Ev təsərrüfatı - bir şəxsdən və ya şəxslər qrupundan ibarət institusional vahiddir. Şəxslər qrupu o halda ev təsərrüfatı hesab edilir ki, onlar bir evdə (mənzildə) yaşasınlar, öz gəlir və əmlakını tam və ya qismən birləşdirləsinlər və bir sıra mal və xidmətlərin, əsasən də mənzil-kommunal xidmətləri və ərzaq məhsullarının istehlakını birgə həyata keçirsinlər.

Kənd təsərrüfatı məhsulları (ət, süd, yumurta, dənli və dənli paxlalılar, meyvə və tərəvəz) üzrə məlumatlar bütün təsərrüfat kateqoriyaları üzrə bitkiçilik və heyvandarlıq məhsullarının istehsalını əhatə etməli və təqvim ili üçün hesablanmalıdır. Dənli və dənli paxlalılar üzrə məlumatlar təmizlənmiş çəkiyə görə, ət üzrə məlumatlar kəsilmiş çəkiyə görə, süd istehsalına dair məlumatlar fiziki çəkiyə görə hesablanır.

Kənd təsərrüfatı məhsullarının emalı nəticəsində alınan məhsulların (emal edilmiş taxıl məhsulları, şəkər, bitki yağları və s.), balıq və balıq məhsullarının istehsalına dair məlumatlar sənaye müəssisələrinin və fərdi sahibkarların məlumatlarına əsasən müəyyən edilir. Eyni zamanda nəzərə alınmalıdır ki, kənd təsərrüfatı məhsulu istehsalçıların və ev təsərrüfatlarının bir qismi kənd təsərrüfatı məhsullarının emalı ilə də məşğul olur. Məsələn, ev təsərrüfatlarında müxtəlif növ kənd təsərrüfatı məhsullarının konservləşdirilməsi, süd məhsullarının (yağ, pendir, qatıq, şor, qaymaq və s.), çörək və çörək məhsullarının, qənnadı məmulatlarının istehsalı ənənəsi ölkədə geniş yayılmışdır. Bu məhsulların da ərzaq balanslarının tərtibi zamanı nəzərə alınması üçün xüsusi tematik seçmə müşahidələr keçirilməli, belə müşahidələr keçirilmədikdə isə ekspert qiymətləndirmələrindən istifadə edilməklə müvafiq hesablamalar aparılmalıdır.

1.3. İdxal və ixrac

Kənd təsərrüfatı və qida məhsullarının idxal və ixracına dair məlumatların mənbəyi gömrük statistikasıdır. İdxal və ixracın həcmi dedikdə, fiziki və hüquqi şəxslər tərəfindən həyata keçirilən əqdlərin nəticəsində ölkəyə daxil olan və ölkədən çıxarılan məhsulların, habelə humanitar ərzaq yardımı məhsullarının fiziki həcmi (netto çəkisi) nəzərdə tutulur. Ölkə ərazisindən tranzitlə keçən qida məhsulları idxal-ixrac göstəricilərində nəzərə alınmır.

Ölkə sərhədlərini keçərkən vətəndaşlar (fiziki şəxslər) tərəfindən öz şəxsi istehlakı üçün gətirilən (aparılan) və gömrük rəsmiləşdirilməsi tələb edilməyən ərzaq məhsullarının həcminə dair ekspert qiymətləndirmələri əsasında qeyri-mütəşəkkil idxal-ixrac ilə bağlı əlavə hesablamalar aparıla və balansda nəzərə alına bilər.

1.4. İstehsal məqsədləri üçün istifadə

Balansın bu maddəsi üzrə təsərrüfatdaxili ehtiyaclara (toxum, mal-qara və quş yemi, inkubasiya üçün yumurta) istifadə edilən məhsulların həcmi nəzərə alınır. Buğdanın balansının formalaşdırılması zamanı bu maddə üzrə həmçinin ərzaq məqsədləri (un və yarma istehsalı) üçün emala verilmiş buğdanın həcmi də nəzərə alınır.

Toxum üçün istifadə edilmiş məhsulun həcmi dənliyələrin və dənli paxlalı bitkilərin əkin sahəsini Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi tərəfindən tövsiyə edilmiş və 3 nömrəli Əlavədə göstərilmiş səpin normasına (hər bitki növü üzrə ayrı-ayrılıqda) vurmaqla aşağıdakı düstur üzrə hesablanır:

$$I_{\text{toxum}} = S_{\text{əkin}} \times N_{\text{səpin}}, \quad (1)$$

burada I_{toxum} - toxum üçün istifadə edilmiş məhsulun həcmi, ton;

$S_{\text{əkin}}$ - rəsmi statistika məlumatlarına əsasən əkin sahəsi, ha;

$N_{\text{səpin}}$ - Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi tərəfindən tövsiyə edilmiş səpin norması.

Yem üçün istifadə edilmiş məhsulun həcmi mal-qara və quşların orta illik baş sayı nəzərə alınmaqla müəyyən edilir. Mal-qara və quşların orta illik baş sayı aşağıdakı düstur üzrə hesablanır:

$$\bar{S} = \frac{S_0 + S_1}{2}, \quad (2)$$

burada \bar{S} - mal-qara və quşların orta illik sayı;

S_0 - mal-qara və quşların ilin əvvəlinə sayı;

S_1 - mal-qara və quşların ilin sonuna sayı.

Mal-qara və quşlara yem kimi verilən dənliyələr və dənli paxlalılar, onların emalından alınan məhsulların həcmi aşağıdakı düstur üzrə hesablanır:

$$M_{\text{yem}} = \sum_{i=1}^n (N_{i_{\text{yem}}} * \bar{S}_i) \quad (3)$$

burada M_{yem} - ölkə üzrə mal-qara və quş yeminə sərf edilmiş məhsulların həcmi, ton;

i - ayrı-ayrı mal-qara və quş növü;

$N_{i_{\text{yem}}}$ - müvafiq növ mal-qara və quş üzrə yem norması;

\bar{S}_i - ölkə üzrə müvafiq növ mal-qara və quşların orta illik sayı.

1.5. Qeyri-qida məhsullarının istehsalı üçün istifadə

Balansın bu maddəsi üzrə qeyri-qida təyinatlı məhsulların (kraxmal, tibbi preparatlar, spirt və s.) istehsalı üçün emala verilmiş məhsulun həcmi nəzərə alınır.

1.6. İtkilər

Balansın bu maddəsi üzrə məhsulun istehsalı anından onun satışınadək (kənd təsərrüfatı istehsalçıları, tədarük müəssisələri, emal müəssisələri, topdan və pərakəndə ticarət müəssisələri) olan bütün mərhələlərdə daşınma və saxlanma zamanı baş vermiş itkilərin həcmi əks etdirilir. Məhsul yığılı (istehsalı) zamanı və ya həmin ərəfədə, habelə ev təsərrüfatlarında baş vermiş itkilər nəzərə alınmır.

2.7. Əhalinin şəxsi istehlakı

Hesabat ilində əhali tərəfindən bütün qida məhsullarının istehlakını, yəni qida kimi birbaşa istifadəni əks etdirən bu maddə üzrə məlumatlar aşağıdakı düstur üzrə, "qalıq prinsipi" ilə hesablanır:

$$\Theta_{\text{ş.i.}} = (Q_{\text{i.ə.}} + I_{\text{s}} + I_{\text{d}}) - (I_{\text{i}} + Q_{\text{qm}} + I_{\text{x}} + I_{\text{tk}} + Q_{\text{i.s.}}) \quad (4)$$

burada $\Theta_{\text{ş.i.}}$ - əhalinin şəxsi istehlakı

Qi.ə. - ilin əvvəlinə qalıq
 İ_s - istehsal
 İ_d - idxal
 İ_i - istehsal məqsədləri üçün istifadə
 Q/qm - qeyri-qida məhsullarının istehsalı üçün
 İ_x - ixrac
 İtk - itkilər
 Qi.s. - ilin sonuna qalıq

Bu maddəyə əhalinin öz istehsalı olan, ticarət şəbəkələrində, o cümlədən bazar və yarmarkalarda alınan, ictimai iaşə obyektlərində, hərbi hissələrdə, xəstəxanalarda, sanator-kurort və digər sosial təyinatlı təşkilatlarda istehlak edilən məhsulların həcmi daxil edilir.

2. ÖZÜNÜTƏMİNƏT MƏ VƏ İDXALDAN ASILILIQ SƏVİYYƏSİNİN HESABLANMASI

Balanslar əsasında ölkənin ərzaq təhlükəsizliyini səciyyələndirən statistik göstərici - əsas növ ərzaq məhsulları ilə özünütəminatmə (\ddot{O}_{ts}) səviyyəsi hesablanır.

Bu göstərici aşağıdakı düstur üzrə hesablanır:

$$\ddot{O}_{ts} = \frac{\dot{I}_s}{\dot{I}_s + \dot{I}_d - \dot{I}_x} \times 100 \quad (5)$$

burada \ddot{O}_{ts} -
özünütəminat səviyyəsi, faizlə;

\dot{I}_s - istehsal;

\dot{I}_d - idxal;

\dot{I}_x - ixrac.

Ölkə əhalisinin qida məhsulları ilə təchizatında idxaldan asılılıq səviyyəsinin (\dot{I}_{as}) müəyyən edilməsi xüsusi əhəmiyyətə malikdir. Bu göstərici aşağıdakı düstur üzrə hesablanır:

$$\dot{I}_{as} = \frac{\dot{I}_{dxal}}{\dot{I}_{stehsal} + \dot{I}_{dxal} - \dot{I}_{xrac}} \times 100 \quad (6)$$

3. ADAMBAŞINA İSTEHLAK GÖSTƏRİCİSİNİN HESABLANMASI

Adambaşına istehlak edilən məhsulların natura ifadəsində həcmi hər bir məhsul növü üzrə əhali tərəfindən faktiki istehlak olunan məhsulların həcmi əhalinin orta illik sayına bölünməsi ilə hesablanır. Bu göstərici aşağıdakı düstur üzrə hesablanır:

$$A_i = \frac{\Theta_{\dot{s}.i.}}{\Theta_{o.s.}} \quad (7)$$

burada A_i - qida məhsullarının adambaşına istehlakı, kq;

$\Theta_{\dot{s}.i.}$ - əhalinin şəxsi istehlakı;

$\Theta_{o.s.}$ - əhalinin orta illik sayı.

Əhali tərəfindən istehlak edilən çörək və çörək məhsullarının (una çevirməklə) həcmi həm taxılın balansı, həm də taxıldan emalı nəticəsində alınan məhsulların balansı məlumatlarından istifadə edilməklə hesablanır. Taxıl istehlakına ev təsərrüfatları tərəfindən yalnız xammal şəklində (misal üçün qorğa, səməni) istehlak edilən taxıl daxildir, emal olunaraq istehlak edilmiş hissə nəzərə alınmır.

Dənililər və dənli paxlalıların balansı (taxıla çevirməklə)

Taxıl əsasən qida məqsədləri üçün istifadə olunduğundan, daşınma zamanı onun keyfiyyət və kəmiyyət parametrləri qorunduğundan, uzunmüddətli saxlama üçün əlverişli olduğundan və ehtiyat fondlarının formalaşdırılmasına imkan yaratdığı üçün strateji ehtiyatlar baxımından ən vacib məhsul hesab edilir. Taxılın bu keyfiyyətləri dövlətin ərzaqla özünü təmin edilməsində ona prioritet əhəmiyyət verir. Aşağıdakı cədvəldə məlumatların mənbəyi göstərməklə dənililər və dənli paxlalılar balansının maddələr üzrə formalaşdırılmasına dair nümunəvi sxem verilmişdir.

Cədvəl 1

Dənililər və dənli paxlalılar, o cümlədən buğdanın, sair dənililərin, dənli paxlalıların, düyünün və yarmalar balansının formalaşdırılmasına dair nümunəvi sxem (taxıla çevirməklə, ton)

Balansın maddələri	Sətrin №-si	Hesablama	Qeydlər
I. Ehtiyatlar			
İlin əvvəlinə qalıq kənd təsərrüfatı məhsullarını istehsal edən müəssisələrdə, fərdi sahibkar, ailə kəndli və ev təsərrüfatlarında, emal müəssisələrində, taxıl elevatorları və anbar təsərrüfatlarında, ticarət təşkilatlarında	01		Məlumatlar əvvəlki ilin balansından "ilin sonuna qalıq" maddəsindən götürülür
o cümlədən ərzaq təyinatlı buğda	01.1		
İstehsal bütün təsərrüfat kateqoriyalarında dənli və dənli paxlalı bitkilərin ümumi yığımı (təmizlənmiş çəkiddə)	02		Məlumatlar "Kənd təsərrüfatı bitkiləri məhsullarının toplanışı haqqında" 29-kt №-li illik hesabatın yekun məlumatları əsasında Məhsul növləri təsnifatının Cədvəl 2-də göstərilmiş müvafiq kodları üzrə yazılır
o cümlədən ərzaq təyinatlı buğda	02.1		
İdxal	03		Məlumatlar Xarici iqtisadi fəaliyyətin mal nomenklaturasının (HS-2017) Cədvəl 3-də göstərilmiş müvafiq kodları üzrə yazılır
o cümlədən ərzaq təyinatlı buğda	03.1		
Ehtiyatların cəmi	04	sətir 01 + 02 + 03; sət. 04 = sət. 13	
o cümlədən ərzaq təyinatlı buğda	04.1	sət. 04.1=01.1+02.1+03.1 sət. 04.1= sət. 13.1	
II. İstifadələr			
Toxum üçün	05		Məlumatlar dənililərin və dənli paxlalı bitkilərin əkin sahəsini Azərbaycan Respublikasının Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi tərəfindən tövsiyə edilmiş səpin normasına vurmaqla düstur 1 üzrə hesablanır
Mal-qara və quş yemi üçün	06		Məlumatlar "Mal-qara və quşlara yemlərin məsarifi haqqında" 24 yem №-li illik hesabatın yekun məlumatları əsasında hesablanan 1 baş şərti iri mala düşən yem norması əsas götürülməklə düstur 3 üzrə ölkə səviyyəsində hesablanır və Məhsul növləri təsnifatının Cədvəl 2-də göstərilmiş müvafiq kodları üzrə yazılır
Qida məhsullarının istehsalı üçün	07	sətir 07.1 + 07.2+07.3+07.4	Məlumatlar "Malların istehsalı, təqdim edilməsi və xidmətlərin göstərilməsi

o cümlədən un və yarma istehsalına	07.1		haqqında" 1-istehsal (sənaye) №-li illik hesabatın yekun məlumatları əsasında Məhsul növləri təsnifatının Cədvəl 2-də göstərilmiş müvafiq kodları üzrə yazılır (un, yarma, spirt, pivə, qarışıq yem, kraxmal və sair qida və qeyri-qida məhsullarının istehsalına yönəldilmiş taxılın ilkin məhsula çevirmə əməllərindən istifadə olunmaqla hesablanır)
spirt istehsalına	07.2		
pivə istehsalına	07.3		
sair qida məhsullarının istehsalına	07.4		
Qeyri-qida məhsullarının istehsalına	08	sətir 08.1 + 08.2 + 08.3	
qarışıq yem istehsalına	08.1		
kraxmal istehsalına	08.2		
sair qeyri-qida məhsullarının istehsalına	08.3		
İtkilər	09		
o cümlədən ərzaq təyinatlı buğda	09.1		Ev təsərrüfatları üzrə məlumatlar Ev təsərrüfatlarının rüblük gəlir və xərclərinin uçotuna dair 3-büdcə №-li statistik müayinə formasının yekun məlumatları əsasında Məhsul növləri təsnifatının müvafiq kodları üzrə yazılır, kənd təsərrüfatı məhsullarını istehsal edən müəssisələr, emal müəssisələri, taxıl elevatorları və anbar təsərrüfatları, ticarət təşkilatları üzrə məlumatlar işə daşınma və saxlama zamanı baş verən itkilərin orta normaları əsasında ekspert qiymətləndirilməsi yolu ilə müəyyən edilir
İxrac	10		
o cümlədən ərzaq təyinatlı buğda	10.1		Məlumatlar Xarici iqtisadi fəaliyyətin mal nomenklaturasının (HS-2017) Cədvəl 3-də göstərilmiş müvafiq kodları üzrə yazılır
Əhalinin şəxsi istehlakı	11	sətir 04 - (sət. 05+06+07+08+09+10+12)	Yalnız xammal şəklində ev təsərrüfatları tərəfindən istehlak edilən (emal olunaraq istehlak edilmiş hissə nəzərə alınmadan) taxıl məhsulları üzrə məlumatlar yazılır
İlin sonuna qalıq kənd təsərrüfatı məhsullarını istehsal edən müəssisələrdə, fərdi sahibkar, ailə kəndli və ev təsərrüfatlarında, emal müəssisələrində, taxıl elevatorları və anbar təsərrüfatlarında, ticarət təşkilatlarında	12		Soyuducu anbarlar və taxıl elevatorları üzrə məlumatlar Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinin "Elektron Kənd Təsərrüfatı İnformasiya Sistemi"ndən, dövlət ərzaq ehtiyatlarına dair məlumatlar Fövqəladə Hallar Nazirliyi tərəfindən təqdim edilmiş məlumatlardan, ev təsərrüfatları üzrə məlumatlar Ev təsərrüfatlarının rüblük gəlir və xərclərinin uçotuna dair 3-büdcə №-li statistik müayinə formasının yekun məlumatlarından, ticarət fəaliyyəti göstərən hüquqi və fiziki şəxslərə dair məlumatlar 1-ticarət və 4-ticarət, emal müəssisələri üzrə məlumatlar 1-istehsal (sənaye) №-li hesabat formalarından götürülərək Məhsul növləri təsnifatının müvafiq kodları üzrə yazılır
o cümlədən ərzaq təyinatlı buğda	12.1		
İstifadələrin cəmi	13	sətir 05 + 06 + 07 + 08 + 09 + 10 + 11 + 12 sət. 13 = sət. 04	
o cümlədən ərzaq təyinatlı buğda	13.1	sətir 07 + 09.1 + 10.1 + 11 + 12.1 sət. 13.1 = sət. 04.1	

Dənli və dənli paxlalılar (taxıla çevirməklə) balansının tərtibi üçün
Məhsul növləri təsnifatının müvafiq hissəsi

Məhsul növləri təsnifatı üzrə məhsulun		Qeydlər
kodu	adı	
01.11.1	Buğda	Daxildir: Bütün növ buğda, polba (spelta)
01.11.11.11;	payızlıq ərzaqlıq bərk buğda dən	
01.11.11.21;	qüvvəli payızlıq ərzaqlıq yumşaq buğda dən	
01.11.12.11;	payızlıq ərzaqlıq yumşaq buğda dən	
01.11.12.21;	payızlıq ərzaqlıq yumşaq buğda dən	
01.11.12.31;	yazlıq ərzaqlıq yumşaq buğda dən	
01.11.12.41	qüvvəli yazlıq ərzaqlıq buğda dən	
1.11.2	Qarğıdalı	Daxildir: Qarğıdalı dən, toxumu və qıçaları Daxil deyil: Yem və şəkər üçün qarğıdalı
01.11.31	Arpa	Daxildir: Yazlıq və payızlıq arpanın dən və toxumu Daxil deyil: Cücərməmiş arpa (səməni), qovrulmamış səməni, qurutma zamanı səməni dənlərindən ayrılmış səməni cücərtləri və pivə bişirilməsi zamanı yaranan digər tullantılar; qovrulmuş arpa (qəhvə əvəzedicisi)
01.11.32	Çovdar	Daxildir: Yazlıq və payızlıq çovdarın dən və toxumu
01.11.33	Yulaf	Daxildir: Yulaf dən və toxumu
01.11.42	Darı	Daxildir: Darı dən və toxumu
01.11.49	Sair dənli bitkilər	Daxildir: Sair dənli bitkilər
01.11.7	Qabıqdan çıxarılmış, qurudulmuş paxlalı tərəvəzlər	Daxildir: Ərzaq üçün istifadə olunan növlərdən (məsələn, noxud, nut, qırmızı lobya və digər lobya, mərcimək) qurudulmuş və qabıqlı dənli-paxlalılar
01.12.1	Təmizlənməmiş (qabıqdan çıxarılmamış) düyü	Daxildir: Çəltik dən və toxumu
01.19.39.10	Qarabaşaq	Daxildir: Qarabaşaq dən və toxumu
10.61.1	Təmizlənməmiş, yaxud tam və ya yarım doğranmış düyü	Daxildir: Təmizlənməmiş, yaxud tam və ya yarım doğranmış düyü
10.61.21	Buğda və çovdar qarışıq buğda unu	Daxildir: Narın buğda unu, narın meslin (buğda ilə çovdarın qarışığı) unu
10.61.22	Sair dənli bitkilərdən un	Daxildir: Sair dənli bitkilərdən un
10.61.23	Narın və qaba üyüdülmüş bitki unu	Daxildir: Narın və qaba üyüdülmüş bitki unu
10.61.3	Yarma, qaba üyüdülmüş un, qranul və dənli bitkilərdən hazırlanmış sair məhsullar	Daxildir: Qaba üyüdülmüş buğda unu və yarması, digər qruplara daxil edilməyən yarma, qaba üyüdülmüş un və qranul, dənli bitkilərdən hazırlanmış səhər yeməyi, o cümlədən sair məhsullar
10.62	Nişasta və nişasta məhsulları	Daxildir: Nişasta və nişasta məhsulları Daxil deyil: 10.62.11.15.0*) - kartof nişastası
10.91	Fermalarda saxlanan heyvanlar üçün hazır yemlər	Daxildir: Lukarna yeməyi və həbi, fermalarda saxlanan heyvanlar üçün hazır yemlər
11.01.10.63.0*)	Tündlüyü 45,4 % və daha az olan araq	Daxildir: Araq
11.05.1	Pivə, pivəbişirmədən qalan tullantılardan başqa	Daxildir: Pivə

*) Sənaye məhsullarının statistik təsnifatı, 2019 (SMST, 2019) üzrə

Dənli və dənli paxlalar (taxıla çevirməklə) balansının tərtibi üçün
Xarici iqtisadi fəaliyyətin mal nomenklaturasının müvafiq hissəsi

Xarici iqtisadi fəaliyyətin mal nomenklaturası üzrə malın		Qeydlər
kodu	adı	
1001	Buğda və meslin	Daxildir: Bütün növ buğda, polba (spelta)
1001 19 000 1; 2; 3	1, 2 və 3-cü sinif bərk buğda	Daxildir: 1, 2 və 3-cü sinif bərk buğda
1001 99 000 1; 2; 3	1, 2 və 3-cü sinif yumşaq buğda	Daxildir: 1, 2 və 3-cü sinif yumşaq buğda
1002	Çovdar	Daxildir: Toxumluq və digər çovdar
1003	Arpa	Daxildir: Toxumluq və digər arpa
1004	Yulaf	Daxildir: Toxumluq və digər yulaf
1005	Qarğıdalı	Daxildir: Toxumluq və digər qarğıdalı
1006	Düyü	Daxildir: Düyü - qabığı soyulmamış düyü (xam düyü), qabığı soyulmuş düyü (pardaqlanmamış), pardaqlanmış və ya pardaqlanmamış, minalanmış və ya minalanmamış yarığardılmış və ya tam ağardılmış düyü, qırıq düyü
1008	Qarabaşaq, darı və bülbülötu toxumları; digər dənli bitkilər	Daxildir: Qarabaşaq dənli və toxumu, darı toxumu, yabanı darı və ya çöl darısı (Digitaria spp.), kinoa və ya düyü sirkəni (Chenopodium quinoa), tritikale və digər dənli bitkilər Daxil deyil: 1008 30 000 0 - heyvandarlıq və quşçuluqda yem üçün istifadə olunan bülbülötu toxumları
0713	Qabıqsız, toxum qabıqlarından çıxarılmış və ya çıxarılmamış, yarılmış və ya yarılmamış, qurudulmuş paxlalı tərəvəz	Daxildir: Qabıqsız, toxum qabıqlarından çıxarılmış və ya çıxarılmamış, yarılmış və ya yarılmamış, qurudulmuş paxlalı tərəvəz Daxil deyil: 0713 34 000 0 - bambara yer fındığı (Vigna subterranea və ya Voandzeia subterranea); 0713 35 000 0 - inəknoxudu (Vigna unguiculata); 0713 50 000 - iritoxumlu yem paxlası və ya at paxlaları (Vicia faba var. macor) və xırdatoxumlu yem paxlası və ya at paxlaları (Vicia faba var. equina, Vicia faba var. minor); 0713 60 000 0 - göyərçin noxudu (Cajanus cajan)
1104 19	Yastılaşdırılmış və ya lopa halına salınmış digər dənli bitkilər	Daxildir: Yastılaşdırılmış və ya lopa halına salınmış digər dənli bitkilər

Dənlilər və dənli paxlaların balansı (una çevirməklə)

Cədvəl 4

Dənlilər və dənli paxlalar (una çevirməklə), o cümlədən çörək və çörək məmulatlarının, makaron məmulatları balansının formalaşdırılmasına dair nümunəvi sxem (ton)

Balansın maddələri	Sətrin №-si	Hesablama	Qeydlər
I. Ehtiyatlar			
İlin əvvəlinə qalıq kənd təsərrüfatı məhsullarını istehsal edən müəssisələrdə, fərdi sahibkar, ailə kəndli və ev təsərrüfatlarında, emal müəssisələrində, taxıl elevatorları və anbar təsərrüfatlarında, ticarət təşkilatlarında	01		Məlumatlar əvvəlki ilin balansından "ilin sonuna qalıq" maddəsindən götürülür
İstehsal	02	02.1+02.2	Məlumatlar "Malların istehsalı, təqdim edilməsi və xidmətlərin göstərilməsi haqqında" 1-istehsal (sənaye) №-li illik hesabatın yekun məlumatları əsasında Məhsul növləri təsnifatının Cədvəl 5-də göstərilmiş müvafiq kodları üzrə yazılır
un istehsalı	02.1		
yarma istehsalı	02.2		
İdxal	03		Məlumatlar Xarici iqtisadi fəaliyyətin mal nomenklaturasının (HS-2017) Cədvəl 6-da göstərilmiş müvafiq kodları üzrə yazılır
Ehtiyatların cəmi	04	sətir 01 + 02 + 03; sət. 04 = sət. 11	
II. İstifadələr			
Mal-qara və quş yemi üçün	05		Məlumatlar "Mal-qara və quşlara yemlərin məsarifi haqqında" 24 yem №-li illik hesabatın yekun məlumatları əsasında hesablanan 1 baş şərti iri mala düşən yem norması əsas götürülməklə düstur 3 üzrə ölkə səviyyəsində hesablanır və Məhsul növləri təsnifatının Cədvəl 5-də göstərilmiş müvafiq kodları üzrə yazılır
Qeyri-qida məhsullarının istehsalına (dərman sənayesi üçün məhsulların istehsalı)	06		Məlumatlar "Malların istehsalı, təqdim edilməsi və xidmətlərin göstərilməsi haqqında" 1-istehsal (sənaye) №-li illik hesabatın yekun məlumatları əsasında Məhsul növləri təsnifatının Cədvəl 5-də göstərilmiş müvafiq kodları üzrə yazılır.
İtkilər	07		Ev təsərrüfatları üzrə məlumatlar Ev təsərrüfatlarının rüblük gəlir və xərclərinin uçotuna dair 3-büdcə №-li statistik müayinə formasının yekun məlumatları əsasında Məhsul növləri təsnifatının müvafiq kodları üzrə yazılır, kənd təsərrüfatı məhsullarını istehsal edən müəssisələr, emal müəssisələri, anbar təsərrüfatları, ticarət təşkilatları üzrə məlumatlar işə daşınma və saxlama zamanı baş verən itkilərin orta normaları əsasında ekspert qiymətləndirilməsi yolu ilə müəyyən edilir

Balansın maddələri	Sətrin №-si	Hesablama	Qeydlər
İxrac	08		Məlumatlar Xarici iqtisadi fəaliyyətin mal nomenklaturasının (HS-2017) Cədvəl 6-da göstərilmiş müvafiq kodları üzrə yazılır
Əhalinin şəxsi istehlak fondu	09	sətir 09.1+09.2 +09.3+09.4+09.5 +09.6 sətir 04- (05+06+07+08 +10)	Məlumatlar "Malların istehsalı, təqdim edilməsi və xidmətlərin göstərilməsi haqqında" 1-istehsal (sənaye) №-li illik hesabatın yekun məlumatları əsasında Məhsul növləri təsnifatının Cədvəl 5-də göstərilmiş müvafiq kodları üzrə yazılır (çörək, suxarı, peçenye, qənnadı məmulatları, uşaq yeməkləri və sair qida məhsullarının istehsalına yönəldilmiş unun ilkin məhsula çevirmə əmsallarından istifadə olunmaqla hesablanır)
çörək və çörək məmulatlarının istehsalına	09.1		
suxarı və peçenye istehsalına	09.2		
qənnadı məmulatları istehsalına	09.3		
makaron və makaron məmulatları istehsalına	09.4		
uşaq yeməkləri istehsalına	09.5		
sair qida məhsullarının istehsalına	09.6		
İlin sonuna qalıq kənd təsərrüfatı məhsullarını istehsal edən müəssisələrdə, fərdi sahibkar, ailə kəndli və ev təsərrüfatlarında, emal müəssisələrində, taxıl elevatorları və anbar təsərrüfatlarında, ticarət təşkilatlarında	10		Soyuducu anbarlar və taxıl elevatorları üzrə məlumatlar Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinin "Elektron Kənd Təsərrüfatı İnformasiya Sistemi"ndən, dövlət ərzaq ehtiyatlarına dair məlumatlar Fövqəladə Hallar Nazirliyi tərəfindən təqdim edilmiş məlumatlardan, ev təsərrüfatları üzrə məlumatlar Ev təsərrüfatlarının rüblük gəlir və xərclərinin uçotuna dair 3-büdcə №-li statistik müayinə formasının yekun məlumatlarından, ticarət fəaliyyəti göstərən hüquqi və fiziki şəxslərə dair məlumatlar 1-ticarət və 4-ticarət, emal müəssisələri üzrə məlumatlar 1-istehsal (sənaye) №-li hesabat formalarından götürülərək Məhsul növləri təsnifatının müvafiq kodları üzrə yazılır
İstifadələrin cəmi	11	sətir 05 + 06 + 07+ 08+09+10; sət. 11 = sət. 04	

**Dənli və dənli paxlalılar (una çevirməklə) balansının tərtibi üçün
Məhsul növləri təsnifatının müvafiq hissəsi**

Məhsul növləri təsnifatı üzrə məhsulun		Qeydlər
kodu	adı	
10.61.1	Təmizlənmiş, yaxud tam və ya yarım doğranmış düyü	Daxildir: Təmizlənmiş, yaxud tam və ya yarım doğranmış düyü
10.61.21	Buğda və çovdar qarışıq buğda unu	Daxildir: Narın buğda unu, narın meslin (buğda ilə çovdarın qarışığı) unu
10.61.22	Sair dənli bitkilərdən un	Daxildir: Sair dənli bitkilərdən un
10.61.23	Narın və qaba üyüdülmüş bitki unu	Daxildir: Narın və qaba üyüdülmüş bitki unu
10.61.3	Yarma, qaba üyüdülmüş un, qranula və dənli bitkilərdən hazırlanmış sair məhsullar	Daxildir: Qaba üyüdülmüş buğda unu və yarması, digər qruplara daxil edilməyən yarma, qaba üyüdülmüş un və qranul, dənli bitkilərdən hazırlanmış səhər yeməyi, o cümlədən sair məhsullar
10.61.4	Dənli bitkilərin emalından alınan kəpək, ələnti və sair tullantılar	Daxildir: Dənli bitkilərin emalından alınan kəpək, ələnti və sair tullantılar
10.71.1	Çörək, təzə şirniyyatlar, pirojnalar, tortlar	Daxildir: Təzə çörək, təzə şirniyyatlar, pirojnalar, tortlar
10.72	Suxarı və peçenyələr; konservləşdirilmiş təzə pirojnalar və şirniyyatlar	Daxildir: Xırtılayan kökələr, suxarilər, tostlar üçün çörəklər və oxşar məmulatlar, Zəncəfilli çörəklər və oxşar məmulatlar, vafli və şirin peçenyələr Daxil deyil: 10.72.19.20.0*) - əczaçılıq məqsədləri üçün istifadəyə yararlı vafli lövhələri, boş kapsulalar, vafli həbləri, düyü kağızı və analoji məhsullar
10.73.1	Makaron, əriştə, kuskus və oxşar unlu məmulatları	Daxildir: Makaron, əriştə, kuskus və oxşar unlu məmulatları
10.85.14	Pasta əsasında hazırlanmış hazır yeməklər və xörəklər	Daxildir: Pasta əsasında hazırlanmış hazır yeməklər və xörəklər
10.86.10.70.2*)	Əsasını un təşkil edən uşaq qidası	Daxildir: Əsasını un təşkil edən uşaq qidası
10.72.19.20.0*)	Əczaçılıq məqsədləri üçün istifadəyə yararlı vafli lövhələri, boş kapsulalar, vafli həbləri, düyü kağızı və analoji məhsullar	Daxildir: Əczaçılıq məqsədləri üçün istifadəyə yararlı vafli lövhələri, boş kapsulalar, vafli həbləri, düyü kağızı və analoji məhsullar

*) SMST, 2019 üzrə

**Dənli və dənli paxlalılar (una çevirməklə) balansının tərtibi üçün
Xarici iqtisadi fəaliyyətin mal nomenklaturasının müvafiq hissəsi**

Xarici iqtisadi fəaliyyətin mal nomenklaturası üzrə malın		Qeydlər
kodu	adı	
1101	Buğda unu və ya buğda-çovdar unu	Daxildir: Buğda-çovdar, bərk buğda, pərinç və yumşaq buğda unu
1102	Buğda və ya buğda-çovdar unundan başqa, digər taxıl unu	Daxildir: Qarğıdalı, arpa, yulaf, düyü, çovdar və digər dənli bitkilərin unu
1103	Yarma, qaba üyüdülmüş un və taxıl qranulları	Daxildir: Bərk buğda, qarğıdalı, çovdar, arpa, yulaf, düyüdən alınan yarma və qaba üyüdülmüş un; çovdar, arpa, yulaf, qarğıdalı, düyü, buğda və digər dənli bitkilərdən qranullar
1104	1006 mal mövqeyindəki düyüdən başqa, digər üsullarla emal olunmuş (məsələn, dən pərdəsi soyulmuş, yastılaşıdırılmış, lopalar halında emal edilmiş, toxum dəriciyi təmizlənmiş, yarma halında olan və ya xırdalanmış) dənli bitkilər; bütöv, yastılaşıdırılmış, lopalar şəklində və ya döyülmüş dənli bitkilərin rüşeymi:	Daxildir: Yastılaşıdırılmış və ya lopalar halında emal edilmiş dənli bitkilər, əzilmiş və ya lopa halında emal olunmuş qabıqlı taxıl, emal olunmuş digər dənli bitkilər (məsələn, dən pərdəsi soyulmuş, toxum dəriciyi təmizlənmiş, yarma halında olan və ya xırdalanmış) Daxil deyil: 1006 mal kodu üzrə düyü
1106 10	0713 mal mövqeyindəki qurudulmuş paxlalı tərəvəzlərdən hazırlanan qaba və narın üyüdülmüş un	Daxildir: 0713 mal mövqeyindəki qurudulmuş paxlalı tərəvəzlərdən hazırlanan qaba və narın üyüdülmüş un
1901 10	Pərakəndə satış üçün qablaşdırılmış körpə uşaqlar üçün hazır məhsullar	Daxildir: Pərakəndə satış üçün qablaşdırılmış körpə uşaqlar üçün hazır məhsullar
1901 20	1905 mal mövqeyindəki çörək-bulka və unlu qənnadı məmulatlarının hazırlanması üçün qarışıqlar və xəmir	Daxildir: Tərkibində kakao olan və ya olmayan çörək, unlu qənnadı məmulatları, pirojnalər, peçenye və digər çörək-bulka və unlu qənnadı məmulatlarının hazırlanması üçün qarışıqlar və xəmir
1902	İsti emala məruz qalmış və ya qalmamış, içlikli (ətdən və ya digər məhsullardan) və ya içliksiz, yaxud başqa üsulla hazırlanmış və ya hazırlanmamış, spagetti, makaron, əriştə, lazanya, klyotsklar, ravioli, kannelloni kimi makaron məmulatları; hazırlanmış və ya hazırlanmamış kuskus	Daxildir: İsti emala məruz qalmamış, içliksiz və ya hər hansı bir başqa üsulla hazırlanmamış makaron məmulatları, isti emala məruz qalmış və ya qalmamış, içlikli, yaxud başqa üsulla hazırlanmış makaron məmulatları, kuskus
1904	Dənli bitkilərin toxumlarının və ya taxıl məhsullarının şışirdilməsi və ya qovrulması yolu ilə hazırlanmış (məsələn, qarğıdalı lopaları) hazır ərzaq məhsulları; dən şəklində və ya başqa üsulla emal olunmuş (narın və qaba üyüdülmüş un, yarma istisna olmaqla,) lopalar və ya dən şəklində, əvvəlcədən suda bişirilmiş və ya başqa üsulla hazırlanmış, başqa yerdə adları çəkilməyən və ya daxil edilməyən dənli bitkilər (qarğıdalı dənələrindən başqa):	Daxildir: Dənli bitkilərin və ya taxıl məhsullarının şışirdilməsi və ya qovrulması yolu ilə hazırlanmış hazır ərzaq məhsulları, qovrulmamış dənli bitkilərin lopalarından və ya qovrulmamış dənli bitkilərin lopaları ilə qovrulmuş dənli bitkilərin lopaları və ya şışirdilmiş dənli bitkilərin qarışıqlarından hazırlanmış hazır ərzaq məhsulları, bulğur buğdası və digərləri
1905	Tərkibində kakao olan və ya olmayan çörək, unlu qənnadı məmulatları, pirojnalər, peçenye və digər çörək-bulka və unlu qənnadı məmulatları; əczaçılıq məqsədləri üçün istifadəyə yararlı vafli plastinaları, boş kapsullar, bağlama üçün vafli həbləri, düyü kağızı və analoji məhsullar	Daxildir: xırçıldayan çörək dilimləri, zəncəfilli peçenye və analoji məhsullar, şirin quru peçenye; vafli və vafli həbləri, suxarı, qızardılmış çörək dilimləri və qızardılmış analoji məhsullar və digərləri Daxil deyil: 1905 90 200 0 - əczaçılıq məqsədləri üçün istifadəyə yararlı vafli lövhələri, boş kapsulalar, vafli həbləri, düyü kağızı və analoji məhsullar

Kartof və kartof məhsullarının balansının formalaşdırılmasına dair nümunəvi sxem
(təzə kartofa çevirməklə, ton)

Balansın maddələri	Sətrin №-si	Hesablama	Qeydlər
I. Ehtiyatlar			
İlin əvvəlinə qalıq kənd təsərrüfatı məhsullarını istehsal edən müəssisələrdə, fərdi sahibkar, ailə kəndli və ev təsərrüfatlarında, emal müəssisələrində, anbar təsərrüfatlarında, ticarət təşkilatlarında	01		Məlumatlar əvvəlki ilin balansından "ilin sonuna qalıq" maddəsindən götürülür
İstehsal bütün təsərrüfat kateqoriyalarında kartof bitkisinin ümumi yığımı	02		Məlumatlar "Kənd təsərrüfatı bitkiləri məhsullarının toplanışı haqqında" 29-kt №-li illik hesabatın yekun məlumatları əsasında Məhsul növləri təsnifatının Cədvəl 8-də göstərilmiş müvafiq kodları üzrə yazılır
İdxal	03		Məlumatlar Xarici iqtisadi fəaliyyətin mal nomenklaturasının (HS-2017) Cədvəl 9-da göstərilmiş müvafiq kodları üzrə yazılır
Ehtiyatların cəmi	04	sətir 01 + 02 + 03; sət. 04 = sət. 12	
II. İstifadələr			
Toxum üçün	05		Məlumatlar kartof bitkisinin əkin sahəsini Azərbaycan Respublikasının Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi tərəfindən tövsiyə edilmiş səpin normasına vurmaqla düstur 1 üzrə hesablanır
Mal-qara və quş yemi üçün	06		Məlumatlar "Mal-qara və quşlara yemlərin məsarifi haqqında" 24 yem №-li illik hesabatın yekun məlumatları əsasında hesablanan 1 baş şərti iri mala düşən yem norması əsas götürülməklə düstur 3 üzrə ölkə səviyyəsində hesablanır və Məhsul növləri təsnifatının Cədvəl 8-də göstərilmiş müvafiq kodları üzrə yazılır
Qida məhsullarının istehsalı üçün	07		Məlumatlar "Malların istehsalı, təqdim edilməsi və xidmətlərin göstərilməsi haqqında" 1-istehsal (sənaye) №-li illik hesabatın yekun məlumatları əsasında Məhsul növləri təsnifatının Cədvəl 8-də göstərilmiş müvafiq kodları üzrə yazılır (çipsi, kartof nişastanın və sair məhsullarının istehsalına yönəldilmiş kartofun ilkin məhsula çevirmə əmsallarından istifadə olunmaqla hesablanır)

Balansın maddələri	Sətrin №-si	Hesablama	Qeydlər
İtkilər	08		Ev təsərrüfatları üzrə məlumatlar Ev təsərrüfatlarının rüblük gəlir və xərclərinin uçotuna dair 3-büdcə №-li statistik müayinə formasının yekun məlumatları əsasında Məhsul növləri təsnifatının müvafiq kodları üzrə yazılır, kənd təsərrüfatı məhsullarını istehsal edən müəssisələr, emal müəssisələri, anbar təsərrüfatları, ticarət təşkilatları üzrə məlumatlar isə daşınma və saxlama zamanı baş verən itkilərin orta normaları əsasında ekspert qiymətləndirilməsi yolu ilə müəyyən edilir
İxrac	09		Məlumatlar Xarici iqtisadi fəaliyyətin mal nomenklaturasının (HS-2017) Cədvəl 9-da göstərilmiş müvafiq kodları üzrə yazılır
Əhalinin şəxsi istehlak fondu	10	sətir 04- (05+06+07+08 +09+11)	Yalnız xammal şəklində ev təsərrüfatları tərəfindən istehlak edilən (emal olunaraq istehlak edilmiş hissə nəzərə alınmadan) kartof üzrə məlumatlar yazılır
İlin sonuna qalıq kənd təsərrüfatı məhsullarını istehsal edən müəssisələrdə, fərdi sahibkar, ailə kəndli və ev təsərrüfatlarında, emal müəssisələrində, anbar təsərrüfatlarında, ticarət təşkilatlarında	11		Soyuducu anbarlar üzrə məlumatlar Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinin "Elektron Kənd Təsərrüfatı İnformasiya Sistemi"ndən, ev təsərrüfatları üzrə məlumatlar Ev təsərrüfatlarının rüblük gəlir və xərclərinin uçotuna dair 3-büdcə №-li statistik müayinə formasının yekun məlumatlarından, ticarət fəaliyyəti göstərən hüquqi və fiziki şəxslərə dair məlumatlar 1-ticarət və 4-ticarət, emal müəssisələri üzrə məlumatlar 1-istehsal (sənaye) №-li hesabat formalarından götürülərək Məhsul növləri təsnifatının müvafiq kodları üzrə yazılır
İstifadələrin cəmi	12	sətir 05 + 06 + 07+ 08+09+10+11; sət. 12 = sət. 04	

**Kartof və kartof məhsullarının (təzə kartofa çevirməklə) balansının tərtibi üçün
Məhsul növləri təsnifatının müvafiq hissəsi**

Məhsul növləri təsnifatı üzrə məhsulun		Qeydlər
kodu	adı	
01.13.51	Kartof	Daxildir: Təzə kartof
10.31.11	Dondurulmuş kartof	Daxildir: Dondurulmuş kartof, çiy və ya suda və ya buxarda bişirilmiş, konservləşdirilmiş kartof
10.31.12	Qurudulmuş, bütöv və ya dilimlənmiş, lakin sonrakı emal prosesini keçməmiş kartof	Daxildir: Qurudulmuş, bütöv və ya dilimlənmiş, lakin sonrakı emal prosesini keçməmiş kartof
10.31.13	Qurudulmuş kartof unu, xörəyi, yarması, lopaları və qranulu	Daxildir: Qurudulmuş kartof unu, xörəyi, yarması, lopaları və qranulu
10.31.14	Emal edilmiş və konservləşdirilmiş kartof	Daxildir: Sirkəsiz konservləşdirilmiş kartof, dondurulmamış konservləşdirilmiş kartof, dondurulmamış konservləşdirilmiş kartof unu, yarması və lopaları, kartof çipsləri, sair dondurulmamış konservləşdirilmiş kartof
10.62.11.15.0*)	Kartof nişastası	Daxildir: Kartof nişastası

*) SMST, 2019 üzrə

**Kartof və kartof məhsullarının (təzə kartofa çevirməklə) balansının tərtibi üçün
Xarici iqtisadi fəaliyyətin mal nomenklaturasının müvafiq hissəsi**

Xarici iqtisadi fəaliyyətin mal nomenklaturası üzrə malın		Qeydlər
kodu	adı	
0701	Təzə və ya soyudulmuş kartof	Daxildir: Təzə və ya soyudulmuş kartof və toxumluq kartof
0710 10 000 0	Kartof	Daxildir: Dondurulmuş, çiy və ya suda, yaxud buxarda bişirilmiş kartof
0712 90 050 0	Bütöv və ya dilimlənilmiş, lakin sonrakı emala məruz qalmamış kartof	Daxildir: Bütöv və ya dilimlənilmiş, lakin sonrakı emala məruz qalmamış kartof
1105	Narın və qaba üyüdülmüş kartof unu, tozu, lopaları, qranulları	Daxildir: Narın və qaba üyüdülmüş kartof unu, tozu, lopaları, qranulları
1108	Nişasta; inulin:	Daxildir: 1108 13 000 0 kartofdan
2004 10	Sirkəsiz hazırlanmış və ya konservləşdirilmiş dondurulmuş kartof	Daxildir: Sirkəsiz hazırlanmış və ya konservləşdirilmiş dondurulmuş kartof
2005 20	Sirkəsiz hazırlanmış və ya konservləşdirilmiş dondurulmamış kartof	Daxildir: Sirkəsiz hazırlanmış və ya konservləşdirilmiş dondurulmamış kartof

Bostan, tərəvəz bitkilərinin (o cümlədən soğanın, sair tərəvəzin) və onların emalı məhsullarının, o cümlədən tərəvəz konservləri balansının formalaşdırılmasına dair nümunəvi sxem (təzə bostan və tərəvəz bitkilərinə çevirməklə, ton)

Balansın maddələri	Sətrin №-si	Hesablama	Qeydlər
I. Ehtiyatlar			
İlin əvvəlinə qalıq kənd təsərrüfatı məhsullarını istehsal edən müəssisələrdə, fərdi sahibkar, ailə kəndli və ev təsərrüfatlarında, emal müəssisələrində, anbar təsərrüfatlarında, ticarət təşkilatlarında	01		Məlumatlar əvvəlki ilin balansından "ilin sonuna qalıq" maddəsindən götürülür
İstehsal bütün təsərrüfat kateqoriyalarında bostan və tərəvəz bitkilərin ümumi yığımı	02		Məlumatlar "Kənd təsərrüfatı bitkiləri məhsullarının toplanışı haqqında" 29-kt №-li illik hesabatın yekun məlumatları əsasında Məhsul növləri təsnifatının Cədvəl 11-də göstərilmiş müvafiq kodları üzrə yazılır
İdxal	03		Məlumatlar Xarici iqtisadi fəaliyyətin mal nomenklaturasının (HS-2017) Cədvəl 12-də göstərilmiş müvafiq kodları üzrə yazılır
Ehtiyatların cəmi	04	sətir 01 + 02 + 03; sət. 04 = sət. 12	
II. İstifadələr			
Toxum üçün	05		Məlumatlar bostan və tərəvəz bitkilərin əkin sahəsini Azərbaycan Respublikasının Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi tərəfindən tövsiyə edilmiş səpin normasına vurmaqla düstur 1 üzrə hesablanır
Mal-qara və quş yemi üçün	06		Məlumatlar "Mal-qara və quşlara yemlərin məsarifi haqqında" 24 yem №-li illik hesabatın yekun məlumatları əsasında hesablanan 1 baş şərti iri mala düşən yem norması əsas götürülməklə düstur 3 üzrə ölkə səviyyəsində hesablanır və Məhsul növləri təsnifatının Cədvəl 11-də göstərilmiş müvafiq kodları üzrə yazılır

Qida məhsullarının istehsalı üçün	07		Məlumatlar "Malların istehsalı, təqdim edilməsi və xidmətlərin göstərilməsi haqqında" 1-istehsal (sənaye) №-li illik hesabatın yekun məlumatları əsasında Məhsul növləri təsnifatının Cədvəl 11-də göstərilmiş müvafiq kodları üzrə yazılır (tomat şirəsi, tərəvəz şirəsi, qurudulmuş tərəvəz və sair məhsullarının istehsalına yönəldilmiş bostan və tərəvəzin ilkin məhsula çevirmə əmsallarından istifadə olunmaqla hesablanır)
İtkilər	08		Ev təsərrüfatları üzrə məlumatlar Ev təsərrüfatlarının rüblük gəlir və xərclərinin uçotuna dair 3-büdcə №-li statistik müayinə formasının yekun məlumatları əsasında Məhsul növləri təsnifatının müvafiq kodları üzrə yazılır, kənd təsərrüfatı məhsullarını istehsal edən müəssisələr, emal müəssisələri, anbar təsərrüfatları, ticarət təşkilatları üzrə məlumatlar isə daşınma və saxlama zamanı baş verən itkilərin orta normaları əsasında ekspert qiymətləndirilməsi yolu ilə müəyyən edilir
İxrac	09		Məlumatlar Xarici iqtisadi fəaliyyətin mal nomenklaturasının (HS-2017) Cədvəl 12-də göstərilmiş müvafiq kodları üzrə yazılır
Əhalinin şəxsi istehlak fondu	10	04-(05+06+07+08+09+11)	Yalnız xammal şəklində ev təsərrüfatları tərəfindən istehlak edilən (emal olunaraq istehlak edilmiş hissə nəzərə alınmadan) bostan və tərəvəz məhsulları üzrə məlumatlar yazılır
İlin sonuna qalıq kənd təsərrüfatı məhsullarını istehsal edən müəssisələrdə, fərdi sahibkar, ailə kəndli və ev təsərrüfatlarında, emal müəssisələrində, anbar təsərrüfatlarında, ticarət təşkilatlarında	11		Soyuducu anbarlar üzrə məlumatlar Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinin "Elektron Kənd Təsərrüfatı İnformasiya Sistemi"ndən, ev təsərrüfatları üzrə məlumatlar Ev təsərrüfatlarının rüblük gəlir və xərclərinin uçotuna dair 3-büdcə №-li statistik müayinə formasının yekun məlumatlarından, ticarət fəaliyyəti göstərən hüquqi və fiziki şəxslərə dair məlumatlar 1-ticarət və 4-ticarət, emal müəssisələri üzrə məlumatlar 1-istehsal (sənaye) №-li hesabat formalarından götürülərək Məhsul növləri təsnifatının müvafiq kodları üzrə yazılır
İstifadələrin cəmi	12	sətir 05 + 06 + 07 + 08+09+10+11; sət. 12 = sət. 04	

**Bostan, tərəvəz bitkilərinin və onlardan emal olunmuş məhsullarının
(təzə bostan və tərəvəz bitkilərinə çevirməklə) balansının tərtibi üçün
Məhsul növləri təsnifatının müvafiq hissəsi**

Məhsul növləri təsnifatı üzrə məhsulun		Qeydlər
kodu	adı	
01.11.6	Yaşıl paxlalı tərəvəzlər	Daxildir: Yaşıl lobya, yaşıl noxud, sair yaşıl paxlalı tərəvəzlər
01.13.1	Yarpaqlı və gövdəli tərəvəzlər	Daxildir: Quşqonmaz, mərəçüyüd və qulançar, kələm, gül kələm və brokkoli, kahi, kasni, ispanaq, ənginar, yarpaqlı və gövdəli sair tərəvəzlər
01.13.2	Qarpız və yemiş	Daxildir: Qarpız və digər bostan bitkiləri
01.13.3	Bar verən sair tərəvəzlər	Daxildir: Qırmızı və yaşıl istiot, bibər, xiyar və tərəvəz, badımcın, pomidor, digər qruplara daxil edilməyən sair bar verən tərəvəzlər
01.13.4	Kökümeyvəli, soğanaqlı və ya köküyumrulu tərəvəzlər	Daxildir: Yerkökü, çuğundur, şalgam və turp, sarımsaq, soğan, kəvər və sair soğanaqlı tərəvəzlər, sair soğanaqlı və köküyumrulu tərəvəzlər
01.13.52	Şirin kartof (batat)	Daxildir: Şirin kartof (batat)
01.13.53	Kassava	Daxildir: Kassava
01.13.59	Tərkibində yüksək miqdarda nişasta və ya inulin olan sair süfrə kökümevəli və köküyumrular	Daxildir: Tərkibində yüksək miqdarda nişasta və ya inulin olan sair süfrə kökümevəli və köküyumrular
01.13.8	Göbəlek və dombalan	Daxildir: Göbəlek və dombalan
01.13.9	Digər qruplara daxil edilməyən təzə tərəvəzlər	Daxildir: Digər qruplara daxil edilməyən təzə tərəvəzlər
01.19.10.10	Kökümeyvəli, bostan və paxlalı yem bitkiləri	Daxildir: Kökümevəli, bostan və paxlalı yem bitkiləri
01.19.10.11	Yemlik kökümevəli bitkilər	Daxildir: Yemlik kökümevəli bitkilər
01.19.10.12	Yemlik bostan bitkiləri	Daxildir: Yemlik bostan bitkiləri
01.19.10.13	Yemlik paxlalı bitkilər	Daxildir: Yemlik paxlalı bitkilər
01.19.10.22	Yem kələmi	Daxildir: Yem kələmi
10.32.11	Tomat şirəsi	Daxildir: Tomat şirəsi
10.32.17	Meyvə və tərəvəz şirələrinin qatışıqı	Daxildir: Tərəvəz şirələrinin qatışıqı Daxil deyil: Meyvə şirələri
10.32.19	Sair meyvə və tərəvəz şirələri	Daxildir: Sair tərəvəz şirələri Daxil deyil: Meyvə şirələri
10.39.11	Dondurulmuş tərəvəz	Daxildir: Dondurulmuş tərəvəz
10.39.12	Müvəqqəti saxlanmaq üçün konservləşdirilmiş tərəvəz	Daxildir: Müvəqqəti saxlanmaq üçün konservləşdirilmiş tərəvəz
10.39.13	Qurudulmuş tərəvəz	Daxildir: Qurudulmuş tərəvəz
10.39.15	Hazırlanmış tərəvəz xörəkləri istisna edilməklə, sirkə və ya sirkə turşusu olmadan konservləşdirilmiş lobya	Daxildir: Hazırlanmış tərəvəz xörəkləri istisna edilməklə, sirkə və ya sirkə turşusu olmadan konservləşdirilmiş lobya
10.39.16	Hazırlanmış tərəvəz xörəkləri istisna edilməklə, sirkə və ya sirkə turşusu olmadan konservləşdirilmiş noxud	Daxildir: Hazırlanmış tərəvəz xörəkləri istisna edilməklə, sirkə və ya sirkə turşusu olmadan konservləşdirilmiş noxud
10.39.17	Hazırlanmış tərəvəz xörəkləri istisna edilməklə, sirkə və ya sirkə turşusunda konservləşdirilmiş sair tərəvəzlər (kartofdan başqa)	Daxildir: Hazırlanmış tərəvəz xörəkləri istisna edilməklə, sirkə və ya sirkə turşusunda konservləşdirilmiş sair tərəvəzlər Daxil deyil: 10.39.17.70.0 ^{*)} - Hazırlanmış və ya konservləşdirilmiş zeytun (hazır tərəvəz yeməkləri və qurudulmuş, dondurulmuş, sirkə və ya sirkə turşusunda konservləşdirilmiş zeytun istisna edilməklə)
10.39.18.10	Sirkə və sirkə turşusu istifadə edilməklə konservləşdirilmiş tərəvəz	Daxildir: Sirkə və sirkə turşusu istifadə edilməklə konservləşdirilmiş tərəvəz
10.84.12.30.0 ^{*)}	Ketçup və digər tomat sousları	Daxildir: Ketçup və digər tomat sousları
10.86.10.30.0 ^{*)}	Homogenləşdirilmiş tərəvəzlər (sirkə və ya sirkə turşusunda konservləşdirilmiş, dondurulmamış tərəvəzlər istisna olmaqla)	Daxildir: Homogenləşdirilmiş tərəvəzlər (sirkə və ya sirkə turşusunda konservləşdirilmiş, dondurulmamış tərəvəzlər istisna olmaqla)

*) SMST, 2019 üzrə

**Bostan, tərəvəz bitkilərinin və onlardan emal olunmuş məhsullarının
(təzə bostan və tərəvəz bitkilərinə çevirməklə) balansının tərtibi üçün
Xarici iqtisadi fəaliyyətin mal nomenklaturasının müvafiq hissəsi**

Xarici iqtisadi fəaliyyətin mal nomenklaturası üzrə malın		Qeydlər
kodu	adı	
0702	Tomat təzə və ya soyudulmuş	Daxildir: Tomat təzə və ya soyudulmuş
0703	Təzə və ya soyudulmuş baş (adi) soğan, şalot soğanı, sarımsaq, kəvər soğanı və digər soğanaqlı tərəvəzlər	Daxildir: baş (adi) soğan və şalot soğanı, sarımsaq, kəvər soğanı və başqa soğanaqlı tərəvəz
0704	Təzə və ya soyudulmuş baş kələm, gül kələmi, daş kələm (kolrabi), yarpaq kələm və Brassica cinsli yeyilən analoji tərəvəz	Daxildir: Təzə və ya soyudulmuş baş kələm, gül kələmi, daş kələm (kolrabi), yarpaq kələm və Brassica cinsli yeyilən analoji tərəvəz və digərləri
0705	Təzə və ya soyudulmuş kahı (Lactuca sativa) və kasnı	Daxildir: Təzə və ya soyudulmuş kahı (Lactuca sativa) və kasnı
0706	Təzə və soyudulmuş yerkökü, şalgam turpu, salat çuğunduru (qırmızı çuğundur), keçisaqqalı, meyvəköklü kərəviz, qırmızı turp və digər analoji yeyilən meyvəköklülər	Daxildir: Təzə və soyudulmuş yerkökü, şalgam turpu, salat çuğunduru (qırmızı çuğundur), keçisaqqalı, meyvəköklü kərəviz, qırmızı turp və digər analoji yeyilən meyvəköklülər
0707	Təzə və ya soyudulmuş xiyar və kornişonlar	Daxildir: Təzə və ya soyudulmuş xiyar və kornişonlar
0708	Qabıqlı və ya qabıqsız, təzə və ya soyudulmuş paxlalı tərəvəz	Daxildir: Noxud (Pisum sativum), lobyə (Vigna spp., Phaseolus spp.) və digər paxlalı tərəvəz
0709	Təzə və ya soyudulmuş digər tərəvəz	Daxildir: Qulağar, badımcın, kök kərəvizdən başqa, digər kərəviz, göbələklər və yerdombalanı, Capsicum və ya Pimenta cinsinin barları, ispanaq, Yeni Zelandiya ispanağı və nəhəng ispanaq (bağ ispanağı), ənginarlar, balqabaqlar, yunan qabaqları və balqabaq cinsli digər tərəvəzlər (Cucurbita spp.) və digərləri Daxil deyil: 0709 60 910 0 - kapsisinin və ya bibərli terpentinin bəzəklərin istehsalı üçün Capsicum cinsinin; 0709 60 950 0 - sənaye üsulu ilə efir yağlarının və ya rezinoidlərin istehsalı üçün
0710	Dondurulmuş tərəvəz (çiy və ya suda, yaxud buxarda bişirilmiş)	Daxildir: Qabıqlı və ya qabıqsız paxlalı tərəvəz, ispanaq, Yeni Zelandiya ispanağı və dirlik ispanağı, şəkər qarğıdalısı, tərəvəz qarışıqları və digər tərəvəz Daxil deyil: 0710 10 -kartof; 0710 80 100 0 - zeytunlar
0712	Bütöv, doğranılmış, bütöv, doğranmış dilimlənilmiş, xırdalanmış, lakin sonrakı emala məruz qalmamış	Daxildir: Baş (adi) soğan, qulağabənzər aurikulyariyalar (Auricularia spp.), tremella göbələkləri (Tremella spp.) və yerdombalanları və digər tərəvəz; tərəvəz qarışıqları Daxil deyil: 0712 90 050 0 - bütöv və ya dilimlənilmiş, lakin sonrakı emala məruz qalmamış kartof; 0712 90 110 - əkin üçün hibrid
0714	Təzə, soyudulmuş, dondurulmuş və ya qurudulmuş, bütöv, dilimlənilmiş və ya qranula şəklində manyok, aranta, səhləb,	Daxildir: Manyok, şirin kartof və ya batat (qramafonçiqək batat), yam (Dioscorea spp.),

	yerarmudu, və ya kökyumrulu günəbaxan, şirin kartof, və ya batat (qramafonçiçək batat) və yüksək nişasta və ya inulin tərkibli digər analoji meyvəköklülər və kökyumruları; saqo palmasının özəyi	taro (<i>Colocasia</i> spp.), karaib kələmi (<i>Xanthosoma</i> spp.) və digərləri
0807	Təzə qovunlar (qarpızlar da daxil olmaqla) və papaya	Daxildir: qovunlar (qarpızlar da daxil olmaqla) Daxil deyil: 0807 20 000 0 - papaya
2001	Sirkə və ya sirkə turşusu əlavə edilməklə hazırlanmış və ya konservləşdirilmiş tərəvəz, meyvə, qoz-fındıq və bitkilərin yeyilən digər hissələri	Daxildir: Xiyar və kornişon, mango çətnisi, saplaqlı şirin istiotdan və ya ətirli istiotdan başqa <i>Capsicum</i> cinsli barlar, şəkər qarğıdalısı (<i>Zea mays</i> var. <i>saccharata</i>), yam, şirin kartof, və ya batat, və tərkibində 5 kütlə % və ya daha çox nişasta olan bitkilərin qidada istifadə edilən analoji hissələri, göbələk, şirin bibər və digərləri Daxil deyil: 2001 90 920 0 - tropik meyvə və tropik qoz-fındıq; palma özəyi; 2001 90 650 0 - zeytun
2002	Sirkə və ya sirkə turşusu əlavə edilmədən hazırlanmış və ya konservləşdirilmiş pomidorlar	Daxildir: Bütöv və ya hissələrə doğranmış pomidor və digərləri
2003	Sirkə və ya sirkə turşusu əlavə edilmədən hazırlanmış və ya konservləşdirilmiş göbələk və yerdombalanı	Daxildir: <i>Agaricus</i> növlü göbələk və digərləri
2004	2006 mal mövqeyindəki məhsullardan başqa, sirkə və ya sirkə turşusu əlavə edilmədən hazırlanmış və ya konservləşdirilmiş, dondurulmuş digər tərəvəz	Daxildir: Sirkə və ya sirkə turşusu əlavə edilmədən hazırlanmış və ya konservləşdirilmiş, dondurulmuş digər tərəvəz Daxil deyil: 2004 10 - kartof
2005	2006 mal mövqeyindəki məhsullardan başqa, sirkə və ya sirkə turşusu əlavə edilmədən hazırlanmış və ya konservləşdirilmiş, dondurulmamış digər tərəvəz	Daxildir: Homogenləşdirilmiş tərəvəz, noxud (<i>Pisum sativum</i>), lobya (<i>Vigna</i> spp., <i>Phaseolus</i> spp.), qulaqçar və digər tərəvəz və tərəvəz qarışıqları Daxil deyil: 2005 20 - kartof
2006 00	Şəkər vasitəsilə konservləşdirilmiş (şəkər siropu ilə hopdurulmuş, minalanmış və ya şəkərlənmiş) tərəvəz, meyvə, qoz-fındıq, bar qabıqları və bitkilərin digər hissələri	Daxildir: 2006 00 100 0 - Zəncəfil və digərləri
2008	Başqa yerdə adları çəkilməyən və ya daxil edilməyən, başqa üsulla hazırlanmış və ya konservləşdirilmiş, tərkibində şəkər əlavələri və ya digər şirinləşdirici maddələr və ya spirt olan və ya olmayan meyvə, qoz-fındıq və bitkilərin yeyilən digər hissələri	Daxildir: 2008 99 110 0 - spirtin faktiki qatılığı 11,85 kütlə %-dən çox olmayan; 2008 99 190 0 - digər; 2008 99 850 0 - şirin qarğıdalıdan (<i>Zea mays</i> var. <i>saccharata</i>) başqa qarğıdalı; 2008 99 910 0 - tərkibində 5 kütlə % və ya daha çox nişasta olan yam, şirin kartof və ya batat, və bitkilərin qidada istifadə edilən analoji hissələri
2009 50	Tomat şirəsi	Daxildir: Tomat şirəsi
2103 20	Ketçup və digər tomat sousları	Daxildir: Ketçup və digər tomat sousları
2103 90 100 0	Duru mango çətnisi	Daxildir: Duru mango çətnisi

Meyvə, giləmeyvə, üzüm və onların emalı məhsullarının o cümlədən meyvə konservləri balansının formalaşdırılmasına dair nümunəvi sxem
(təzə meyvə və giləmeyvəyə çevirməklə, ton)

Balansın maddələri	Sətrin №-si	Hesablama	Qeydlər
I. Ehtiyatlar			
İlin əvvəlinə qalıq kənd təsərrüfatı məhsullarını istehsal edən müəssisələrdə, fərdi sahibkar, ailə kəndli və ev təsərrüfatlarında, emal müəssisələrində, anbar təsərrüfatlarında, ticarət təşkilatlarında	01		Məlumatlar əvvəlki ilin balansından "ilin sonuna qalıq" maddəsindən götürülür
İstehsal bütün təsərrüfat kateqoriyalarında meyvə və giləmeyvənin ümumi yığımı	02		Məlumatlar "Kənd təsərrüfatı bitkiləri məhsullarının toplanışı haqqında" 29-kt №-li illik hesabatın yekun məlumatları əsasında Məhsul növləri təsnifatının Cədvəl 14-də göstərilmiş müvafiq kodları üzrə yazılır
İdxal	03		Məlumatlar Xarici iqtisadi fəaliyyətin mal nomenklaturasının (HS-2017) Cədvəl 15-də göstərilmiş müvafiq kodları üzrə yazılır
Ehtiyatların cəmi	04	sətir 01 + 02 + 03; sət. 04 = sət. 11	
II. İstifadələr			
Mal-qara və quş yemi üçün	05		Məlumatlar "Mal-qara və quşlara yemlərin məsarifi haqqında" 24 yem №-li illik hesabatın yekun məlumatları əsasında hesablanan 1 baş şərti iri mala düşən yem norması əsas götürülməklə düstur 3 üzrə ölkə səviyyəsində hesablanır və Məhsul növləri təsnifatının Cədvəl 14-də göstərilmiş müvafiq kodları üzrə yazılır
Qida məhsullarının istehsalı üçün	06		Məlumatlar "Malların istehsalı, təqdim edilməsi və xidmətlərin göstərilməsi haqqında" 1-istehsal (sənaye) №-li illik hesabatın yekun məlumatları əsasında Məhsul növləri təsnifatının Cədvəl 14-də göstərilmiş müvafiq kodları üzrə yazılır (meyvə şirəsi, üzüm şərabı, cəmlər, meyvə jeleləri və sair məhsullarının istehsalına yönəldilmiş meyvə və giləmeyvənin ilkin məhsula çevirmə əmsallarından istifadə olunmaqla hesablanır)

Balansın maddələri	Sətrin №-si	Hesablama	Qeydlər
İtkilər	07		Ev təsərrüfatları üzrə məlumatlar Ev təsərrüfatlarının rüblük gəlir və xərclərinin uçotuna dair 3-büdcə №-li statistik müayinə formasının yekun məlumatları əsasında Məhsul növləri təsnifatının müvafiq kodları üzrə yazılır, kənd təsərrüfatı məhsullarını istehsal edən müəssisələr, emal müəssisələri, anbar təsərrüfatları, ticarət təşkilatları üzrə məlumatlar isə daşınma və saxlama zamanı baş verən itkilərin orta normaları əsasında ekspert qiymətləndirilməsi yolu ilə müəyyən edilir
İxrac	08		Məlumatlar Xarici iqtisadi fəaliyyətin mal nomenklaturasının (HS-2017) Cədvəl 15-də göstərilmiş müvafiq kodları üzrə yazılır
Əhalinin şəxsi istehlak fondu	09	04-(05+06+07+08+10)	Yalnız xammal şəklində ev təsərrüfatları tərəfindən istehlak edilən (emal olunaraq istehlak edilmiş hissə nəzərə alınmadan) meyvə və giləmeyvə məhsulları üzrə məlumatlar yazılır
İlin sonuna qalıq kənd təsərrüfatı məhsullarını istehsal edən müəssisələrdə, fərdi sahibkar, ailə kəndli və ev təsərrüfatlarında, emal müəssisələrində, anbar təsərrüfatlarında, ticarət təşkilatlarında	10		Soyuducu anbarlar üzrə məlumatlar Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinin "Elektron Kənd Təsərrüfatı İnformasiya Sistemi"ndən, ev təsərrüfatları üzrə məlumatlar Ev təsərrüfatlarının rüblük gəlir və xərclərinin uçotuna dair 3-büdcə №-li statistik müayinə formasının yekun məlumatlarından, ticarət fəaliyyəti göstərən hüquqi və fiziki şəxslərə dair məlumatlar 1-ticarət və 4-ticarət, emal müəssisələri üzrə məlumatlar 1-istehsal (sənaye) №-li hesabat formalarından götürülərək Məhsul növləri təsnifatının müvafiq kodları üzrə yazılır
İstifadələrin cəmi	11	sətir 05 + 06 + 07+ 08+09+10; sət. 11 = sət. 04	

**Meyvə, giləmeyvə, üzüm və onların emalı məhsullarının
(təzə meyvə, giləmeyvə və üzümə çevirməklə) balansının tərtibi üçün
Məhsul növləri təsnifatının müvafiq hissəsi**

Məhsul növləri təsnifatı üzrə məhsulun		Qeydlər
kodu	adı	
01.21	Üzüm	Daxildir: Süfrə üzümü və sair üzüm sortları (təzə)
01.22	Tropik və subtropik meyvələr	Daxildir: Avokado, banan və oxşar meyvələr, əncir, sair tropik və subtropik meyvələr
01.23	Sitrus meyvələri	Daxildir: Qreypfrut, limon, portağal, naringi, mandarin və sair sitrus meyvələri
01.24	Tumlu və çəyirdəkli meyvələr	Daxildir: Alma, armud, heyvə, ərik, albalı, şaftalı, hamar şaftalı, gavalı, göyən və digər qruplara daxil edilməyən sair tumlu və çəyirdəkli meyvələr
01.25.1	Giləmeyvələr və turuncu meyvələr	Daxildir: Kivi, moruq, çiyələk və digər qruplara daxil edilməyən sair giləmeyvələr və turuncu meyvələr
01.25.3	Qoz-fındıq (yabanı bitən yeməli qoz-fındıq, yarfındıq və kokos qozundan başqa)	Daxildir: Badam, şabalıd, fındıq, püstə, qoz və sair qoz-fındıq (yabanı bitən yeməli qoz-fındıq, yarfındıq və kokos qozundan başqa)
10.32.12	Portağal şirəsi	Daxildir: Portağal şirəsi
10.32.13	Qreypfrut şirəsi	Daxildir: Qreypfrut şirəsi
10.32.14	Ananas şirəsi	Daxildir: Ananas şirəsi
10.32.15	Üzüm şirəsi	Daxildir: Üzüm şirəsi
10.32.16	Alma şirəsi	Daxildir: Alma şirəsi
10.32.17	Meyvə və tərəvəz şirələrinin qatışıqı	Daxildir: Meyvə şirələrinin qatışıqı Daxil deyil: Tərəvəz şirələri
10.32.19	Sair meyvə və tərəvəz şirələri	Daxildir: Sair meyvə şirələri Daxil deyil: Tərəvəz şirələri
10.39.18	Sirkə və sirkə turşusunda hazırlanmış və ya konservləşdirilmiş meyvə-tərəvəz (kartofdan başqa), qoz-fındıq və bitkilərin sair yeməli hissələri	Daxildir: Sirkə və sirkə turşusunda hazırlanmış və ya konservləşdirilmiş meyvə və qoz-fındıq Daxil deyil: Tərəvəz konservləri
10.39.21	Xam və ya bişirilmiş, dondurulmuş meyvələr və qoz-fındıq	Daxildir: Xam və ya bişirilmiş, dondurulmuş meyvələr və qoz-fındıq
10.39.22	Cəmlər, meyvə jeleləri və meyvə, yaxud qoz-fındıq püreləri və pastaları	Daxildir: Cəmlər, meyvə jeleləri və meyvə, yaxud qoz-fındıq püreləri və pastaları
10.39.25	Qabıqdan çıxarılmış yarfındıq və qoz	Daxildir: Qabıqdan çıxarılmış yarfındıq və qoz
10.39.29.10.0 ^{*)}	Qurudulmuş üzüm	Daxildir: Qurudulmuş üzüm
10.39.29.30.0 ^{*)}	Qurudulmuş meyvə (üzüm istisna olmaqla); qurudulmuş qoz-fındıq və ya qurudulmuş meyvə qatışıqları	Daxildir: Qurudulmuş meyvə; qurudulmuş qoz-fındıq və ya qurudulmuş meyvə qatışıqları Daxil deyil: Üzüm
10.86.10.30	Homogenləşdirilmiş hazır meyvə-giləmeyvə məhsulları	Daxildir: Homogenləşdirilmiş hazır meyvə-giləmeyvə məhsulları
10.86.10.50.0 ^{*)}	Cəmlər, meyvə jelesi, marmeladlar, meyvə və ya qoz püresi, meyvə və ya qoz pastalarından homogenləşdirilmiş preparatlar	Daxildir: Cəmlər, meyvə jelesi, marmeladlar, meyvə və ya qoz püresi, meyvə və ya qoz pastalarından homogenləşdirilmiş preparatlar
11.01.10.20.0 ^{*)}	Distillə edilmiş üzüm şərabından və ya üzüm cecəsindən hazırlanan spirt	Daxildir: Distillə edilmiş üzüm şərabından və ya üzüm cecəsindən hazırlanan spirt
11.01.10.65.0 ^{*)}	Distillə edilmə yolu ilə meyvələrdən alınan spirt (likör, cin və ardıc arağı; üzüm şərabı və ya üzüm cecəsi istisna olmaqla)	Daxildir: Distillə edilmə yolu ilə meyvələrdən alınan spirt Daxil deyil: Likör, cin və ardıc arağı; üzüm şərabı və ya üzüm cecəsi
11.02.1	Təzə üzüm şərabı; qarışıq üzüm	Daxildir: Təzə üzüm şərabı; qarışıq üzüm
11.03.1	Sair qıcqırdılmış içkilər (məsələn, alma sidri, armud sidri, bal şərabları); tərkibində alkoqol olan qarışıq içkilər	Daxildir: Sair qıcqırdılmış içkilər (məsələn, alma sidri, armud sidri, bal şərabları); tərkibində alkoqol olan qarışıq içkilər

^{*)} SMST, 2019 üzrə

**Meyvə, giləmeyvə, üzüm və onların emalı məhsullarının
(təzə meyvə, giləmeyvə və üzümə çevirməklə) balansının tərtibi üçün
Xarici iqtisadi fəaliyyətin mal nomenklaturasının müvafiq hissəsi**

Xarici iqtisadi fəaliyyətin mal nomenklaturası üzrə malın		Qeydlər
kodu	adı	
070992	Zeytunlar	Daxildir: Təzə və ya soyudulmuş zeytun
0801	Təzə və ya qurudulmuş, qabığı təmizlənmiş və ya təmizlənməmiş, pərdəsi soyulmuş və ya soyulmamış hindqozu, Braziliya fındığı və keşyu fındığı	Daxildir: hindqozu, braziliya fındığı, keşyu fındığı və digərləri
0802	Təzə və ya qurudulmuş, qabığı təmizlənmiş və ya təmizlənməmiş, pərdəsi soyulmuş və ya soyulmamış digər qoz-fındıqlar	Daxildir: Badam, meşə fındığı, şabalıdlar, püstələr, makadamiya (Avstraliya fındığı) və digərləri
0803	Plantaynlar da daxil olmaqla, təzə və ya qurudulmuş bananlar	Daxildir: Plantaynlar da daxil olmaqla, təzə və ya qurudulmuş bananlar
0804	Təzə və ya qurudulmuş xurmalar (Arecaceae cinsli palmaların meyvəsi), əncir, ananaslar, avokado, quayyava (psidium), manqo və manqostan, və ya qarsiniya	Daxildir: Xurmalar (Arecaceae cinsli palmanın meyvəsi), əncir, ananaslar, avokado, quayyava, manqo və manqostan və ya qarsiniya
0805	Təzə və ya qurudulmuş sitrus meyvələri	Daxildir: portağallar, mandarinlər və ya naringilər, limonlar (Citrus limon, Citrus limonum) və laymlar (Citrus aurantifolia, Citrus latifolia), pomello da daxil olmaqla qreyppfrutlar
0806	Təzə və ya qurudulmuş üzüm	Daxildir: Təzə və ya qurudulmuş üzüm
0807 20	Papaya	Daxildir: Papaya
0808	Təzə almalar, armudlar və heyva	Daxildir: Almalar, armudlar, heyva və digərləri
0809	Təzə əriklər, albalı və gilə, şaftalı (nektarinlər də daxil olmaqla), gavalılar və göyem	Daxildir: Əriklər, albalı və gilə, nektarinlər də daxil olmaqla, şaftalı, gavalılar, göyem və digərləri
0810	Digər təzə meyvələr	Daxildir: Çiyələk (bağ çiyələyi), moruq, böyürtkən, tut və loqan giləmeyvəsi, qara, ağ və ya qırmızı qarağat və motmotu (firəngüzümü), quşüzümü, qaragilə və Vaccinium cinsli digər giləmeyvə, kivi, durian, xurma və digərləri
0811	Qaynayan suda və ya buxarda isti emala məruz qalmış, dondurulmuş, şəkər və ya digər şirinləşdirici maddələr əlavə edilmiş və ya edilməmiş meyvə və qoz-fındıq	Daxildir: Çiyələk (bağ çiyələyi), moruq, böyürtkən, tut, loqan giləmeyvəsi, qara, ağ və ya qırmızı qarağat və motmotu (firəngüzümü) və digərləri
0813	0801-0806 mal mövqelərindəki barlardan başqa, qurudulmuş meyvə; bu qrupdakı qoz-fındığın və ya qurudulmuş barların qarışıqları	Daxildir: Quru ərik, şaftalı, qara gavalı, alma və armud, papaya, quru meyvələrin qarışıqları (quru kompot), qurudulmuş qoz-fındıq
0814	Təzə, dondurulmuş, qurudulmuş və ya azmüddətli saxlanma üçün duzlu suya qoyulmuş, kükürlü suda və ya digər müvəqqəti konservləşdirici məhlulda konservləşdirilmiş sitrus meyvələrinin qabıqları və ya qovunun qabıqları (qarpız qabıqları da daxil olmaqla)	Daxildir: Təzə, dondurulmuş, qurudulmuş və ya azmüddətli saxlanma üçün duzlu suya qoyulmuş, kükürlü suda və ya digər müvəqqəti konservləşdirici məhlulda konservləşdirilmiş sitrus meyvələrinin qabıqları

2001	Sirkə və ya sirkə turşusu əlavə edilməklə hazırlanmış və ya konservləşdirilmiş tərəvəz, meyvə, qoz-fındıq və bitkilərin yeyilən digər hissələri	Daxildir: 2001 90 650 0 - zeytun
2006	Tərəvəz, meyvələr, qoz-fındıq, meyvə qabıqları və bitkinin digər hissələri, şəkərin vasitəsilə konservləşdirilmiş	Daxildir: Meyvələr, qoz-fındıq və digərləri Daxil deyil: 2006 00 100 – zəncəfil; tərəvəz konservləri
2007	İsti emala məruz qalmış (o cümlədən, şəkər və ya digər şirinləşdirici maddələr əlavə edilməklə) cem, meyvə jelesi, marmelad, meyvə və ya qoz püresi, meyvə və ya qoz pastası	Daxildir: İsti emala məruz qalmış (o cümlədən şəkər və ya digər şirinləşdirici maddələr əlavə edilməklə) cem, meyvə jelesi, marmelad, meyvə və ya qoz püresi, meyvə və ya qoz pastası
2008	Başqa yerdə adları çəkilməyən və ya daxil edilməyən, başqa üsulla hazırlanmış və ya konservləşdirilmiş, tərkibində şəkər əlavələri və ya digər şirinləşdirici maddələr və ya spirt olan və ya olmayan meyvə, qoz-fındıq və bitkilərin yeyilən digər hissələri	Daxildir: Başqa üsulla hazırlanmış və ya konservləşdirilmiş, tərkibində şəkər əlavələri və ya digər şirinləşdirici maddələr olan və ya olmayan meyvə, qoz-fındıq Daxil deyil: 2008 91 000 0 – palma özəyi; 2008 99 410 0 və 2008 99 510 0 – zəncəfil; 2008 99 850 0 – şirin qarğıdalıdan (Zea mays var. saccharata) başqa, qarğıdalı; 2008 99 910 0 – tərkibində 5 kütlə % və ya daha çox nişasta olan yam, şirin kartof və ya batat və bitkilərin qidada istifadə edilən analoji hissələri
2009	Qıcqırdılmamış və tərkibində spirt əlavəsi olmayan, şəkər və ya digər şirinləşdirici maddələr əlavə edilmiş və ya edilməmiş meyvə şirələri (üzüm şirəsi də daxil olmaqla) və tərəvəz şirələri	Daxildir: Meyvə şirələri Daxil deyil: 2009 50 – tomat şirəsi; Tərəvəz
2103 90 100 0	Duru manqo çatnisi	Daxildir: Duru manqo çatnisi

**Şəkərin və qənnadı məmulatlarının balansının formalaşdırılmasına dair
nümunəvi sxem (şəkərə çevirməklə, ton)**

Balansın maddələri	Sətrin №-si	Hesablama	Qeydlər
I. Ehtiyatlar			
İlin əvvəlinə qalıq kənd təsərrüfatı məhsullarını istehsal edən müəssisələrdə, fərdi sahibkar, ailə kəndli və ev təsərrüfatlarında, emal müəssisələrində, anbar təsərrüfatlarında, ticarət təşkilatlarında	01		Məlumatlar əvvəlki ilin balansından "ilin sonuna qalıq" maddəsindən götürülür
İstehsal Şəkərin və qənnadı məmulatların istehsalı	02		Məlumatlar "Malların istehsalı, təqdim edilməsi və xidmətlərin göstərilməsi haqqında" 1-istehsal (sənaye) №-li illik hesabatın yekun məlumatları əsasında Məhsul növləri təsnifatının Cədvəl 17-də göstərilmiş müvafiq kodları üzrə yazılır
İdxal	03		Məlumatlar Xarici iqtisadi fəaliyyətin mal nomenklaturasının (HS-2017) Cədvəl 18-də göstərilmiş müvafiq kodları üzrə yazılır
Ehtiyatların cəmi	04	sətir 01 + 02 + 03; sət. 04 = sət. 10	
II. İstifadələr			
Qeyri-qida məhsullarının istehsalına	05		Məlumatlar "Malların istehsalı, təqdim edilməsi və xidmətlərin göstərilməsi haqqında" 1-istehsal (sənaye) №-li illik hesabatın yekun məlumatları əsasında Məhsul növləri təsnifatının Cədvəl 17-də göstərilmiş müvafiq kodları üzrə yazılır (spirt, caxır məhsulların istehsalına yönəldilmiş şəkərin ilkin məhsula çevirmə əmsallarından istifadə olunmaqla hesablanır)
İtkilər	06		Ev təsərrüfatları üzrə məlumatlar Ev təsərrüfatlarının rüblük gəlir və xərclərinin uçotuna dair 3-büdcə №-li statistik müayinə formasının yekun məlumatları əsasında Məhsul növləri təsnifatının müvafiq kodları üzrə yazılır, kənd təsərrüfatı məhsullarını istehsal edən müəssisələr, emal müəssisələri, anbar təsərrüfatları, ticarət təşkilatları üzrə məlumatlar işə daşınma və saxlama zamanı baş verən itkilərin orta normaları əsasında ekspert qiymətləndirilməsi yolu ilə müəyyən edilir

İxrac	07		Məlumatlar Xarici iqtisadi fəaliyyətin mal nomenklaturasının (HS-2017) Cədvəl 18-də göstərilmiş müvafiq kodları üzrə yazılır
Əhalinin şəxsi istehlak fondu	08	04-(05+06+07+09)	Yalnız xammal şəklində ev təsərrüfatları tərəfindən istehlak edilən (emal olunaraq istehlak edilmiş hissə nəzərə alınmadan) şəkər və qənnadı məmulatları üzrə məlumatlar yazılır
İlin sonuna qalıq kənd təsərrüfatı məhsullarını istehsal edən müəssisələrdə, fərdi sahibkar, ailə kəndli və ev təsərrüfatlarında, emal müəssisələrində, anbar təsərrüfatlarında, ticarət təşkilatlarında	09		Soyuducu anbarlar üzrə məlumatlar Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinin "Elektron Kənd Təsərrüfatı İnformasiya Sistemi"ndən, ev təsərrüfatları üzrə məlumatlar Ev təsərrüfatlarının rüblük gəlir və xərclərinin uçotuna dair 3-büdcə №-li statistik müayinə formasının yekun məlumatlarından, ticarət fəaliyyəti göstərən hüquqi və fiziki şəxslərə dair məlumatlar 1-ticarət və 4-ticarət, emal müəssisələri üzrə məlumatlar 1-istehsal (sənaye) №-li hesabat formalarından götürülərək Məhsul növləri təsnifatının müvafiq kodları üzrə yazılır
İstifadələrin cəmi	10	sətir 05 + 06 + 07+ 08+09; sət. 10 = sət. 04	

**Şəkərin və qənnadı məmulatların (şəkərə çevirməklə) balansının tərtibi üçün
Məhsul növləri təsnifatının müvafiq hissəsi**

Məhsul növləri təsnifatı üzrə məhsulun		Qeydlər
kodu	adı	
10.81.1	Xam və ya təmizlənmiş qamış, yaxud çuğundur şəkəri; patka	Daxildir: Bərk halda xam qamış və ya çuğundur şəkəri, təmizlənmiş qamış və ya çuğundur şəkəri və bərk halda kimyəvi təmiz, ətirverici və ya boyayıcı maddələr qatılmayan saxaroza, ətirverici və ya boyayıcı maddələr qatılmış təmizlənmiş qamış və ya çuğundur şəkəri, qayınağacı şəkəri və qayınağacı siropu, melassa (patka)
10.82	Kakao, şokolad və şəkərli şirniyyat məmulatları	Daxildir: Kakao-pasta, kakao-yağ, piy və yağ, kakao-toz, şokoladdan və şəkərdən şirniyyat məmulatları, kakao-paxlalılarının qabığı və sair tullantıları
10.32.1	Meyvə və tərəvəz şirələri	Daxildir: Meyvə və tərəvəz şirələri
10.39.22	Cemlər, meyvə jeleləri və meyvə, yaxud qoz-fındıq püreləri və pastaları	Daxildir: Cemlər, meyvə jeleləri və meyvə, yaxud qoz-fındıq püreləri və pastaları
10.71.1	Çörək, təzə şirniyyatlar, pirojnalar, tortlar	Daxildir: Çörək, təzə şirniyyatlar, pirojnalar, tortlar
10.72	Suxarı və peçenyələr; konservləşdirilmiş təzə pirojnalar və şirniyyatlar	Daxildir: Xırtıldayan kökələr, suxarilər, tostlar üçün çörəklər və oxşar məmulatlar, zəncəfilli çörəklər və oxşar məmulatlar, vafli və şirin peçenyələr Daxil deyil: 10.72.19.20.0*) - əczaçılıq məqsədləri üçün istifadəyə yararlı vafli lövhləri, boş kapsulalar, vafli həbləri, düyü kağızı və analogi məhsullar
10.62.13	Qlükoza və qlükozadan siroplar; fruktoza və fruktozadan siroplar; invert şəkəri; digər qruplara daxil edilməyən şəkər və şəkər siropları	Daxildir: Qlükoza və qlükozadan siroplar; fruktoza və fruktozadan siroplar; invert şəkəri; digər qruplara daxil edilməyən şəkər və şəkər siropları
10.86.10. 50.0*)	Cemlər, meyvə jelesi, marmeladlar, meyvə və ya qoz püresi, meyvə və ya qoz pastalarından homogenləşdirilmiş preparatlar	Daxildir: Cemlər, meyvə jelesi, marmeladlar, meyvə və ya qoz püresi, meyvə və ya qoz pastalarından homogenləşdirilmiş preparatlar
10.86.10. 70.2*)	Əsasını un təşkil edən uşaq qidası	Daxildir: Əsasını un təşkil edən uşaq qidası
11.07.19. 30.0*)	Şəkər, sair şirinləşdirici maddə və ya dad əlavə edilmiş sular, yəni alkoqolsuz içkilər (mineral və qazlı sular da daxil edilməklə)	Daxildir: Şəkər, sair şirinləşdirici maddə və ya dad əlavə edilmiş sular, yəni alkoqolsuz içkilər (mineral və qazlı sular da daxil edilməklə)
11.07.19. 50.0*)	Tərkibində kərə yağı olmayan alkoqolsuz içkilər (şirinləşdirilmiş və ya şirinləşdirilməmiş mineral, qazlı və ya dad əlavə edilmiş sular istisna edilməklə)	Daxildir: Tərkibində kərə yağı olmayan alkoqolsuz içkilər Daxil deyil: Şirinləşdirilmiş və ya şirinləşdirilməmiş mineral, qazlı və ya dad əlavə edilmiş sular
11.01.1	Distillə edilmiş spirtli içkilər	Daxildir: Distillə edilmiş spirtli içkilər
11.02.1	Təzə üzüm şərabi; qarışıq üzüm	Daxildir: Təzə üzüm şərabi; qarışıq üzüm
11.03.1	Sair qıcqırdılmış içkilər (məsələn, alma sidri, armud sidri, bal şərablari); tərkibində alkoqol olan qarışıq içkilər	Daxildir: Sair qıcqırdılmış içkilər (məsələn, alma sidri, armud sidri, bal şərablari); tərkibində alkoqol olan qarışıq içkilər
11.04.1	Vermut və ətirli maddələr qatılmış sair təbii üzüm şərablari	Daxildir: Vermut və ətirli maddələr qatılmış sair təbii üzüm şərablari

*) SMST, 2019 üzrə

**Şəkərin və qənnadı məmulatlarının (şəkərə çevirməklə) balansının tərtibi üçün
Xarici iqtisadi fəaliyyətin mal nomenklaturasının müvafiq hissəsi**

Xarici iqtisadi fəaliyyətin mal nomenklaturası üzrə malın		Qeydlər
kodu	adı	
1701	Bərk halda şəkər qamışı və ya şəkər çuğunduru şəkəri və kimyəvi təmiz saxaroza	Daxildir: Dad-aromatik və ya boyayıcı əlavələrsiz xam şəkər və digərləri
1702	Kimyəvi təmiz laktoza, maltoza, qlükoza və fruktoza da daxil olmaqla, bərk halda digər şəkərlər; dad-aromatik və ya boyayıcı maddələrsiz şəkər siropları; təbii balla qarışdırılmış və ya qarışdırılmamış süni bal; karamel kuleri	Daxildir: Kimyəvi təmiz laktoza, maltoza, qlükoza və fruktoza da daxil olmaqla, bərk halda digər şəkərlər; dad-aromatik və ya boyayıcı maddələrsiz şəkər siropları; təbii balla qarışdırılmış və ya qarışdırılmamış süni bal; karamel kuleri
1703	Şəkərin çıxarılması və ya saflaşdırılması nəticəsində alınan melassa	Daxildir: Şəkər qamışı melassası və digərləri
1704	Tərkibində kakao olmayan, şəkərdən hazırlanmış qənnadı məmulatları (ağ şokolad da daxil olmaqla):	Daxildir: Şəkərlə örtülmüş və ya örtülməmiş saqqız, tərkibində saxarozanın miqdarı 10 kütlə %-dən çox olan, lakin digər əlavələr olmayan biyan ekstraktı və digərləri
1806	Tərkibində kakao olan şokolad və digər hazır qida məhsulları	Daxildir: Şəkərlə örtülmüş və ya örtülməmiş saqqız, tərkibində saxarozanın miqdarı 10 kütlə %-dən çox olan, lakin digər əlavələr olmayan biyan ekstraktı və digərləri
1905	Tərkibində kakao olan və ya olmayan çörək, unlu qənnadı məmulatları, pirojnalər, peçenye və digər çörək-bulka və unlu qənnadı məmulatları; əczaçılıq məqsədləri üçün istifadəyə yararlı vafli plastinaları, boş kapsullar, bağlama üçün vafli həbləri, düyü kağızı və analoji məhsullar	Daxildir: Xırçıldayan çörək dilimləri, zəncəfilli peçenye və analoji məhsullar, şirin quru peçenye; vafli və vafli həbləri, suxarı, qızardılmış çörək dilimləri və qızardılmış analoji məhsullar Daxil deyil: 1905 90 200 0 - əczaçılıq məqsədləri üçün istifadəyə yararlı vafli lövhələri, boş kapsulalar, vafli həbləri, düyü kağızı və analoji məhsullar
2006	Tərəvəz, meyvələr, qoz-fındıq, meyvə qabıqları və bitkinin digər hissələri, şəkərin vasitəsilə konservləşdirilmiş	Daxildir: Tərəvəz, meyvələr, qoz-fındıq, meyvə qabıqları və bitkinin digər hissələri, şəkərin vasitəsilə konservləşdirilmiş
2007	İsti emala məruz qalmış (o cümlədən, şəkər və ya digər şirinləşdirici maddələr əlavə edilməklə) cem, meyvə jelesi, marmelad, meyvə və ya qoz püresi, meyvə və ya qoz pastası	Daxildir: İsti emala məruz qalmış (o cümlədən, şəkər və ya digər şirinləşdirici maddələr əlavə edilməklə) cem, meyvə jelesi, marmelad, meyvə və ya qoz püresi, meyvə və ya qoz pastası
2008	Başqa yerdə adları çəkilməyən və ya daxil edilməyən, başqa üsulla hazırlanmış və ya konservləşdirilmiş, tərkibində şəkər əlavələri və ya digər şirinləşdirici maddələr və ya spirt olan və ya olmayan meyvə, qoz-fındıq və bitkilərin yeyilən digər hissələri	Daxildir: Başqa yerdə adları çəkilməyən və ya daxil edilməyən, başqa üsulla hazırlanmış və ya konservləşdirilmiş, tərkibində şəkər əlavələri və ya digər şirinləşdirici maddələr və ya spirt olan və ya olmayan meyvə, qoz-fındıq və bitkilərin yeyilən digər hissələri
2009	Qıcqırdılmamış və tərkibində spirt əlavəsi olmayan, şəkər və ya digər şirinləşdirici maddələr əlavə edilmiş və ya edilməmiş meyvə şirələri (üzüm şirəsi də daxil olmaqla) və tərəvəz şirələri	Daxildir: Qıcqırdılmamış və tərkibində spirt əlavəsi olmayan, şəkər və ya digər şirinləşdirici maddələr əlavə edilmiş və ya edilməmiş meyvə şirələri (üzüm şirəsi də daxil olmaqla) və tərəvəz şirələri
2202 10	şəkər əlavələri və ya digər şirinləşdirici və ya dad-aromatik maddələr əlavə edilmiş, mineral və qazlı sular da daxil olmaqla, sular	Daxildir: şəkər əlavələri və ya digər şirinləşdirici və ya dad-aromatik maddələr əlavə edilmiş, mineral və qazlı sular da daxil olmaqla, sular

Yağların balansı

Balansa bitki yağları, kərə yağı, marqarın və onların fraksiyaları, əhali tərəfindən birbaşa istehlak edilən digər oxşar məhsullar daxildir. Texniki və ya sənaye istifadəsi üçün istehsal olunan bitki yağları balansa daxil edilmir. Bitki yağlarının balansının formalaşması üçün nümunəvi sxemi cədvəl 19-da verilmişdir

Cədvəl 19

Yağların o cümlədən bitki yağlarının, marqarın balansının formalaşdırılmasına dair nümunəvi sxem, ton

Balansın maddələri	Sətrin №-si	Hesablama	Qeydlər
I. Ehtiyatlar			
İlin əvvəlinə qalıq kənd təsərrüfatı məhsullarını istehsal edən müəssisələrdə, fərdi sahibkar, ailə kəndli və ev təsərrüfatlarında, emal müəssisələrində, anbar təsərrüfatlarında, ticarət təşkilatlarında	01		Məlumatlar əvvəlki ilin balansından "ilin sonuna qalıq" maddəsindən götürülür
İstehsal bitki yağları, kərə yağı, marqarın və onların fraksiyalarının istehsalı	02		Məlumatlar "Malların istehsalı, təqdim edilməsi və xidmətlərin göstərilməsi haqqında" 1-istehsal (sənaye) №-li illik hesabatın yekun məlumatları əsasında Məhsul növləri təsnifatının Cədvəl 20-də göstərilmiş müvafiq kodları üzrə yazılır
İdxal	03		Məlumatlar Xarici iqtisadi fəaliyyətin mal nomenklaturasının (HS-2017) Cədvəl 21-də göstərilmiş müvafiq kodları üzrə yazılır
Ehtiyatların cəmi	04	sətir 01 + 02 + 03; sət. 04 = sət. 10	
II. İstifadələr			
Qida məhsullarının istehsalına	05		Məlumatlar "Malların istehsalı, təqdim edilməsi və xidmətlərin göstərilməsi haqqında" 1-istehsal (sənaye) №-li illik hesabatın yekun məlumatları əsasında Məhsul növləri təsnifatının Cədvəl 20-də göstərilmiş müvafiq kodları üzrə yazılır (qənnadı məmulatlarının istehsalına yönəldilmiş yağların ilkin məhsula çevirmə əmsallarından istifadə olunmaqla hesablanır)
İtkilər	06		Ev təsərrüfatları üzrə məlumatlar Ev təsərrüfatlarının rüblük gəlir və xərclərinin uçotuna dair 3-büdcə №-li statistik müayinə formasının yekun məlumatları əsasında Məhsul növləri təsnifatının müvafiq kodları üzrə yazılır, kənd təsərrüfatı məhsullarını istehsal edən müəssisələr, emal müəssisələri, anbar təsərrüfatları, ticarət təşkilatları üzrə məlumatlar isə daşınma və saxlama zamanı baş verən itkilərin orta normaları əsasında ekspert qiymətləndirilməsi yolu ilə müəyyən edilir

İxrac	07		Məlumatlar Xarici iqtisadi fəaliyyətin mal nomenklaturasının (HS-2017) Cədvəl 21-də göstərilmiş müvafiq kodları üzrə yazılır
Əhalinin şəxsi istehlak fondu	08	04-(05+06+07+09)	
İlin sonuna qalığı kənd təsərrüfatı məhsullarını istehsal edən müəssisələrdə, fərdi sahibkar, ailə kəndli və ev təsərrüfatlarında, emal müəssisələrində, anbar təsərrüfatlarında, ticarət təşkilatlarında	09		Soyuducu anbarlar üzrə məlumatlar Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinin "Elektron Kənd Təsərrüfatı İnformasiya Sistemi"ndən, ev təsərrüfatları üzrə məlumatlar Ev təsərrüfatlarının rüblük gəlir və xərclərinin uçotuna dair 3-büdcə №-li statistik müayinə formasının yekun məlumatlarından, ticarət fəaliyyəti göstərən hüquqi və fiziki şəxslərə dair məlumatlar 1-ticarət və 4-ticarət, emal müəssisələri üzrə məlumatlar 1-istehsal (sənaye) №-li hesabat formalarından götürülərək Məhsul növləri təsnifatının müvafiq kodları üzrə yazılır
İstifadələrin cəmi	10	sətir 05 + 06 + 07+ 08+09; sət. 10 = sət. 04	

Cədvəl 20

**Yağların balansının tərtibi üçün
Məhsul növləri təsnifatının müvafiq hissəsi**

Məhsul növləri təsnifatı üzrə məhsulun		Qeydlər
kodu	adı	
10.41.2	Təmizlənməmiş bitki yağları	Daxildir: Təmizlənməmiş bitki yağları, təmizlənməmiş yerdındığı yağı, təmizlənməmiş zeytun yağı, təmizlənməmiş günəbaxan yağı, təmizlənməmiş raps, vəzərək və xardal yağı, təmizlənməmiş palma yağı və təmizlənməmiş sair bitki yağları
10.41.5	Təmizlənmiş yağlar, qalıqlardan başqa	Daxildir: Kimyəvi tərkibi dəyişdirilmədən təmizlənmiş soya yağları və onların fraksiyaları, yerdındığı yağı və onun fraksiyaları, zeytun yağı və onun fraksiyaları, günəbaxan yağı və onun fraksiyaları, pambıq toxumu yağı və onun fraksiyaları, raps, vəzərək və xardal yağı və onların fraksiyaları, palma yağı və xardal yağı və onların fraksiyaları, kokos yağı və onun fraksiyaları və kimyəvi tərkibi dəyişdirilmədən təmizlənmiş sair yağlar və onların fraksiyaları
10.62.14.60.0 ^{*)}	Təmizlənmiş qarğıdalı yağı və onun fraksiyaları (kimyəvi olaraq şəkli dəyişdirilmiş istisna olmaqla)	Daxildir: Təmizlənmiş qarğıdalı yağı və onun fraksiyaları
10.42.10	Marqarin və oxşar yeməli yağlar	Daxildir: Marqarin və oxşar yeməli yağlar
10.51.30	Yağ və süd pastaları (kərə yağı)	Daxildir: Yağ və süd pastaları (kərə yağı)
10.84.12.70.1 ^{*)}	Mayonezlər, sair emulsiyaya çevrilmiş souslar	Daxildir: Mayonezlər, sair emulsiyaya çevrilmiş souslar

^{*)} SMST, 2019 üzrə

Yağların balansının tərtibi üçün
Xarici iqtisadi fəaliyyətin mal nomenklaturasının müvafiq hissəsi

Xarici iqtisadi fəaliyyətin mal nomenklaturası üzrə malın		Qeydlər
kodu	adı	
1507	Safəşdırılmamış və ya safəşdırılmış, lakin kimyəvi tərkibi dəyişdirilməmiş soya yağı və onun fraksiyaları	Daxildir: Safəşdırılmamış və ya safəşdırılmış, lakin kimyəvi tərkibi dəyişdirilməmiş soya yağı və onun fraksiyaları Daxil deyil: 1507 10 – hidratlaşdırma ilə safəşdırılmış və ya safəşdırılmamış xam yağ; 1507 90 100 0 - qida üçün istifadə edilən məhsulların istehsalından başqa, texniki və ya sənaye tətbiqi üçün soya yağı və onun fraksiyaları
1508	Safəşdırılmamış və ya safəşdırılmış, lakin kimyəvi tərkibi dəyişdirilməmiş araxis (yerfındığı) yağı və onun fraksiyaları	Daxildir: Safəşdırılmamış və ya safəşdırılmış, lakin kimyəvi tərkibi dəyişdirilməmiş araxis (yerfındığı) yağı və onun fraksiyaları Daxil deyil: 1508 10 – xam yağ; 1508 90 100 0 - qida üçün istifadə edilən məhsulların istehsalından başqa, texniki və ya sənaye tətbiqi üçün araxis (yerfındığı) yağı və onun fraksiyaları
1509	Safəşdırılmamış və ya safəşdırılmış, lakin kimyəvi tərkibi dəyişdirilməmiş zeytun yağı və onun fraksiyaları	Daxildir: Safəşdırılmamış və ya safəşdırılmış, lakin kimyəvi tərkibi dəyişdirilməmiş zeytun yağı və onun fraksiyaları
1510	Safəşdırılmamış və ya safəşdırılmış, lakin kimyəvi tərkibi dəyişdirilməmiş, yalnız zeytundan hasil olunmuş digər yağlar və onların fraksiyaları, bu yağların və ya fraksiyaların 1509 mal mövqeyindəki yağları ilə və ya fraksiyaları ilə qarışıqları da daxil olmaqla	Daxildir: Safəşdırılmış, lakin kimyəvi tərkibi dəyişdirilməmiş, yalnız zeytundan hasil olunmuş digər yağlar və onların fraksiyaları Daxil deyil: 1510 00 100 0 – xam yağ
1511	Safəşdırılmamış və ya safəşdırılmış, lakin kimyəvi tərkibi dəyişdirilməmiş palma yağı və onun fraksiyaları	Daxildir: Safəşdırılmamış və ya safəşdırılmış, lakin kimyəvi tərkibi dəyişdirilməmiş palma yağı və onun fraksiyaları Daxil deyil: 1511 10 – xam yağ; 1511 90 910 0 - qida üçün istifadə edilən məhsulların istehsalından başqa, texniki və ya sənaye tətbiqi üçün palma yağı və onun fraksiyaları
1512	Safəşdırılmamış və ya safəşdırılmış, lakin kimyəvi tərkibi dəyişdirilməmiş günəbaxan, saflor və ya pambıq yağı və onların fraksiyaları	Daxildir: Safəşdırılmamış və ya safəşdırılmış, lakin kimyəvi tərkibi dəyişdirilməmiş günəbaxan, saflor və ya pambıq yağı və onların fraksiyaları Daxil deyil: 1512 11 - xam yağ; 1512 21 - xam yağ, qossipoldan təmizlənmiş və ya təmizlənməmiş; 1512 19 100 0; 1512 29 100 0 - qida üçün istifadə edilən məhsulların istehsalından başqa, texniki və ya sənaye tətbiqi üçün saflor və ya pambıq yağı və onların fraksiyaları
1513	Safəşdırılmamış və ya safəşdırılmış, lakin kimyəvi tərkibi dəyişdirilməmiş hindqozu (kokos, kopra) yağı, palma özəyi yağı və ya babassu yağı və onların fraksiyaları	Daxildir: Safəşdırılmamış və ya safəşdırılmış, lakin kimyəvi tərkibi dəyişdirilməmiş hindqozu (kokos, kopra) yağı, palma özəyi yağı və ya babassu yağı və onların fraksiyaları Daxil deyil: 1513 11 - xam yağ; 1513 19 300 0; 1513 21 100 0; 1513 29 300 0 - qida üçün istifadə edilən məhsulların istehsalından başqa, texniki və ya sənaye tətbiqi üçün palma özəyi yağı və ya babassu yağı və onların fraksiyaları
1514	Safəşdırılmamış və ya safəşdırılmış, lakin kimyəvi tərkibi dəyişdirilməmiş raps və ya xardal yağı və onların fraksiyaları	Daxildir: Safəşdırılmamış və ya safəşdırılmış, lakin kimyəvi tərkibi dəyişdirilməmiş raps və ya xardal yağı və onların fraksiyaları Daxil deyil: 1514 11 - xam yağ; 1514 19 100 0; 1514 91 100 0; 1514 99 100 0 - qida üçün istifadə edilən məhsulların istehsalından başqa, texniki və ya sənaye tətbiqi üçün raps və ya xardal yağı və onların fraksiyaları
1515	Safəşdırılmamış və ya safəşdırılmış, lakin kimyəvi tərkibi dəyişdirilməmiş digər sabit bitki piyləri, yağları (jojoba yağı da daxil olmaqla) və onların fraksiyaları	Daxildir: Safəşdırılmamış və ya safəşdırılmış, lakin kimyəvi tərkibi dəyişdirilməmiş digər sabit bitki piyləri, yağları (jojoba yağı da daxil olmaqla) və onların fraksiyaları Daxil deyil: 1515 21 - xam yağ; 1515 19 100 0; 1515 29 100 0; 1515 30 100 0; 1515 50 110 0; 1515 50 910 0; 1515 90 210 0; 1515 90 310 0; 1515 90 400 0; 1515 90 600 0 - qida üçün istifadə edilən məhsulların istehsalından başqa, texniki və ya sənaye tətbiqi üçün digər sabit bitki piyləri, yağları (jojoba yağı da daxil olmaqla) və onların fraksiyaları
1517 10	Maye marqarin istisna olmaqla, marqarin	Daxildir: Marqarin Daxil deyil: Maye marqarin
0405	Kərə yağı və süddən hazırlanmış digər yağlar; südlü pastalar	Daxildir: Kərə yağı və süddən hazırlanmış digər yağlar; südlü pastalar

**Ət və ət məhsullarının balansının formalaşdırılmasına dair
nümunəvi sxem (ətə çevirməklə, ton)**

Balansın maddələri	Sətrin №-si	Hesablama	Qeydlər
I. Ehtiyatlar			
İlin əvvəlinə qalıq kənd təsərrüfatı məhsullarını istehsal edən müəssisələrdə, fərdi sahibkar, ailə kəndli və ev təsərrüfatlarında, emal müəssisələrində, anbar təsərrüfatlarında, ticarət təşkilatlarında	01		Məlumatlar əvvəlki ilin balansından “ilin sonuna qalıq” maddəsindən götürülür
İstehsal ət və ət məhsullarının istehsalı	02		Məlumatlar “Heyvandarlığın vəziyyəti haqqında” 24-kt №-li illik və “Fərdi sahibkar, ailə kəndli və ev təsərrüfatlarında heyvandarlığın vəziyyəti haqqında” 24-a-kt №-li rüblük hesabatların yekun məlumatları əsasında Məhsul növləri təsnifatının Cədvəl 23-də göstərilmiş müvafiq kodları üzrə yazılır
İdxal	03		Məlumatlar Xarici iqtisadi fəaliyyətin mal nomenklaturasının (HS-2017) Cədvəl 24-də göstərilmiş müvafiq kodları üzrə yazılır
Ehtiyatların cəmi	04	sətir 01 + 02 + 03; sət. 04 = sət. 10	
II. İstifadələr			
İtkilər	05		Ev təsərrüfatları üzrə məlumatlar Ev təsərrüfatlarının rüblük gəlir və xərclərinin uçotuna dair 3-büdcə №-li statistik müayinə formasının yekun məlumatları əsasında Məhsul növləri təsnifatının müvafiq kodları üzrə yazılır, kənd təsərrüfatı məhsullarını istehsal edən müəssisələr, emal müəssisələri, anbar təsərrüfatları, ticarət təşkilatları üzrə məlumatlar isə daşınma və saxlama zamanı baş verən itkilərin orta normaları əsasında ekspert qiymətləndirilməsi yolu ilə müəyyən edilir
İxrac	06		Məlumatlar Xarici iqtisadi fəaliyyətin mal nomenklaturasının (HS-2017) Cədvəl 24-də göstərilmiş müvafiq kodları üzrə yazılır

Qeyri-qida məhsullarının istehsalına	07		Məlumatlar "Malların istehsalı, təqdim edilməsi və xidmətlərin göstərilməsi haqqında" 1-istehsal (sənaye) №-li illik hesabatın yekun məlumatları əsasında Məhsul növləri təsnifatının Cədvəl 23-də göstərilmiş müvafiq kodları üzrə yazılır (ev heyvanları üçün hazır yemlər istehsalına yönəldilmiş ətin ilkin məhsula çevirmə əmsallarından istifadə olunmaqla hesablanır)
Əhalinin şəxsi istehlak fondu	08	sətir 08.1+08.2 +03.3	Məlumatlar "Malların istehsalı, təqdim edilməsi və xidmətlərin göstərilməsi haqqında" 1-istehsal (sənaye) №-li illik hesabatın yekun məlumatları əsasında Məhsul növləri təsnifatının Cədvəl 23-də göstərilmiş müvafiq kodları üzrə yazılır (kolbasa, sosiska və oxşar məhsullar, ətdən və sair yeyilən ıçalatdan hazırlanmış və ya konservləşdirilmiş məhsulların istehsalına yönəldilmiş ətin ilkin məhsula çevirmə əmsallarından istifadə olunmaqla hesablanır)
qida məhsullarının istehsalı	08.1		
müxtəlif növ kolbasaların istehsalı	08.2		
müxtəlif növ konservlərin istehsalı	08.3	sətir 04- (05+06+07+09)	
İlin sonuna qalıq kənd təsərrüfatı məhsullarını istehsal edən müəssisələrdə, fərdi sahibkar, ailə kəndli və ev təsərrüfatlarında, emal müəssisələrində, anbar təsərrüfatlarında, ticarət təşkilatlarında	09		Soyuducu anbarlar üzrə məlumatlar Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinin "Elektron Kənd Təsərrüfatı İnformasiya Sistemi"ndən, ev təsərrüfatları üzrə məlumatlar Ev təsərrüfatlarının rüblük gəlir və xərclərinin uçotuna dair 3-büdcə №-li statistik müayinə formasının yekun məlumatlarından, ticarət fəaliyyəti göstərən hüquqi və fiziki şəxslərə dair məlumatlar 1-ticarət və 4-ticarət, emal müəssisələri üzrə məlumatlar 1-istehsal (sənaye) №-li hesabat formalarından götürülərək Məhsul növləri təsnifatının müvafiq kodları üzrə yazılır
İstifadələrin cəmi	10	sətir 05 + 06 + 07+ 08 + 09; sət. 10 = sət. 04	

**Ət və ət məhsullarının (ətə çevirməklə) balansının tərtibi üçün
Məhsul növləri təsnifatının müvafiq hissəsi**

Məhsul növləri təsnifatı üzrə məhsulun		Qeydlər
kodu	adı	
10.11.11	Təzə və ya soyudulmuş mal əti	Daxildir: Təzə və ya soyudulmuş bütöv, yarım və dörd yerə bölünmüş mal cəmdəyi, təzə və ya soyudulmuş mal cəmdəyi hissələri
10.11.12	Təzə və ya soyudulmuş donuz əti	Daxildir: Təzə və ya soyudulmuş bütöv və yarım donuz cəmdəyi, təzə və ya soyudulmuş donuz budu, kürəyi və onların hissəsi, təzə və ya soyudulmuş donuz cəmdəyinin sair hissələri
10.11.13	Təzə və ya soyudulmuş qoyun əti	Daxildir: Təzə və ya soyudulmuş qoyun əti
10.11.14	Təzə və ya soyudulmuş keçi əti	Daxildir: Təzə və ya soyudulmuş keçi əti
10.11.20	Qaramal, donuz, qoyun, keçi, və digər oxşar heyvanların yeyilən ıçalatı (təzə və ya soyudulmuş)	Daxildir: Qaramal, donuz, qoyun, keçi, və digər oxşar heyvanların yeyilən ıçalatı (təzə və ya soyudulmuş) Daxil deyil: Əczaçılıq məhsulları
10.11.31	Dondurulmuş mal əti	Daxildir: Dondurulmuş mal əti
10.11.32	Dondurulmuş donuz əti	Daxildir: Dondurulmuş bütöv və yarım donuz cəmdəyi, dondurulmuş donuz budu, kürəyi və onların hissəsi, dondurulmuş donuz cəmdəyinin sair hissələri
10.11.33	Dondurulmuş qoyun əti	Daxildir: Dondurulmuş qoyun əti
10.11.34	Dondurulmuş keçi əti	Daxildir: Dondurulmuş keçi əti
10.11.39	Sair heyvanların təzə, soyudulmuş və ya dondurulmuş əti və yeyilən ıçalatı	Daxildir: Sair heyvanların təzə, soyudulmuş və ya dondurulmuş əti və yeyilən ıçalatı
10.11.50	Qaramal, qoyun, keçi və ya donuz piyi	Daxildir: Əridilməmiş donuz piyi, əridilmiş donuz piyi, əridilmiş və əridilməmiş qaramal, qoyun və ya keçi piyi Daxil deyil: Texniki məqsədlər üçün istifadə olunan yağ
10.12.10	Ev quşlarının təzə və ya soyudulmuş əti	Daxildir: Təzə və ya soyudulmuş bütöv ev quşları, təzə və ya soyudulmuş ev quşlarının hissələri
10.12.20	Ev quşlarının dondurulmuş əti	Daxildir: Ev quşlarının dondurulmuş əti və ev quşlarının dondurulmuş hissələri
10.13.11	Duzlanmış, qaxac edilmiş, yaxud hissə verilmiş donuz əti, cəmdəyi (bekon və donuz budu)	Daxildir: Duzlanmış, qaxac edilmiş, yaxud hissə verilmiş donuz əti, cəmdəyi (bekon və donuz budu)
10.13.12	Duzlanmış, qaxac edilmiş və ya hissə verilmiş sair mal əti	Daxildir: Duzlanmış, qaxac edilmiş və ya hissə verilmiş sair mal əti
10.13.13	Duzlanmış, şorabaya qoyulmuş, qurudulmuş, qaxac edilmiş, yaxud hissə verilmiş sair ət və yeyilən ıçalat	Daxildir: Duzlanmış, şorabaya qoyulmuş, qurudulmuş, qaxac edilmiş, yaxud hissə verilmiş sair ət və yeyilən ıçalat
10.13.14	Qan da daxil olmaqla, ətdən, ıçalatdan kolbasa, sosiska və oxşar məhsullar	Daxildir: Qan da daxil olmaqla, ətdən, ıçalatdan kolbasa, sosiska və oxşar məhsullar
10.13.15	Ətdən və sair yeyilən ıçalatdan hazırlanmış və ya konservləşdirilmiş məhsullar, qan da daxil olmaqla	Daxildir: Ətdən və sair yeyilən ıçalatdan hazırlanmış və ya konservləşdirilmiş məhsullar, qan da daxil olmaqla
10.85.11	Ət, ıçalat və qan əsasında hazırlanmış hazır yeməklər və xörəklər	Daxildir: Ət, ıçalat və qan əsasında hazırlanmış hazır yeməklər və xörəklər
10.86.10.10.0*)	Homogenləşdirilmiş ət, ıçalat və ya qan məhsulları	Daxildir: Homogenləşdirilmiş ət, ıçalat və ya qan məhsulları
10.89.11	Şorbalar, bulyonlar və onların hazırlanması üçün tədarük	Daxildir: Şorbalar, bulyonlar və onların hazırlanması üçün tədarük
10.92.10	Ev heyvanları üçün hazır yemlər	Daxildir: Ev heyvanları üçün hazır yemlər

*) SMST, 2019 üzrə

**Ət və ət məhsullarının (ətə çevirməklə) balansının tərtibi üçün
Xarici iqtisadi fəaliyyətin mal nomenklaturasının müvafiq hissəsi**

Xarici iqtisadi fəaliyyətin mal nomenklaturası üzrə malın		Qeydlər
kodu	adı	
0102	Diri iribuynuzlu mal-qara	Daxildir: Diri iribuynuzlu mal-qara Daxil deyil: Safqanlı cins heyvanlar
0104	Diri qoyunlar və keçilər	Daxildir: Diri qoyunlar və keçilər Daxil deyil: Safqanlı cins heyvanlar
0201	Təzə və ya soyudulmuş iribuynuzlu mal-qara əti	Daxildir: Cəmdəklər və şaqqalar, digər sümüklü parçalar və sümüksüz ət
0202	Dondurulmuş iribuynuzlu mal-qara əti	Daxildir: Cəmdəklər və şaqqalar, sümüksüz ət və digər sümüklü parçalar
0203	Təzə, soyudulmuş və ya dondurulmuş donuz əti	Daxildir: Cəmdəklər və şaqqalar, sümüklü budlar, kürəklər və onların parçaları
0204	Təzə, soyudulmuş və ya dondurulmuş qoyun əti və ya keçi əti	Daxildir: Təzə və ya soyudulmuş quzu cəmdəkləri və şaqqaları, təzə və ya soyudulmuş digər qoyun əti, dondurulmuş quzu cəmdəkləri və şaqqaları, keçi əti və dondurulmuş digər qoyun əti
0206	İribuynuzlu mal-qaranın, donuzların, qoyunların, keçilərin təzə, soyudulmuş və ya dondurulmuş qida üçün yararlı olan ətinin əlavə məhsulları	Daxildir: İribuynuzlu mal-qaranın, donuzların, qoyunların, keçilərin təzə, soyudulmuş və ya dondurulmuş qida üçün yararlı olan ətinin əlavə məhsulları Daxil deyil: 0206 10 100 0; 0206 29 100 0; 0206 80 100 0; 0206 90 100 0 – əczaçılıq məhsullarının istehsalı üçün ətinin əlavə məhsulları
0207	0105 mal mövqeyində göstərilən ev quşlarının təzə, soyudulmuş və ya dondurulmuş əti və qida üçün yararlı olan ətinin əlavə məhsulları	Daxildir: Ev quşlarının təzə, soyudulmuş və ya dondurulmuş əti və qida üçün yararlı olan ətinin əlavə məhsulları
0208	Təzə, soyudulmuş və ya dondurulmuş digər ət və ətin qida üçün yararlı olan əlavə məhsulları	Daxildir: Təzə, soyudulmuş və ya dondurulmuş digər ət və ətin qida üçün yararlı olan əlavə məhsulları Daxil deyil: 0208 40 - balinaların, delfinlərin və dəniz donuzlarının (Cetacea məməlilər dəstəsi); lamantinlərin və dyoqonların (Sirenia məməlilər dəstəsi); suitlərin, dəniz şirlərinin və morjların (Pinnipedia yarımdestandesinin məməliləri) əti
0209	Əridilməmiş və ya digər üsulla hasil edilməmiş, təzə, soyudulmuş, dondurulmuş, duzlu, duzlu suda olan, qurudulmuş və ya hisə verilmiş yavan ətdən ayrılmış donuz piyi və ev quşunun piyi	Daxildir: Əridilməmiş və ya digər üsulla hasil edilməmiş, təzə, soyudulmuş, dondurulmuş, duzlu, duzlu suda olan, qurudulmuş və ya hisə verilmiş yavan ətdən ayrılmış donuz piyi və ev quşunun piyi Daxil deyil: Texniki məqsədlər üçün istifadə olunan piy
0210	Duzlu, duzlu suda olan, qurudulmuş və ya hisə verilmiş ət və qida üçün yararlı olan ətin əlavə məhsulları; ətdən və ya ətin əlavə məhsullarından qida üçün yararlı olan narın və qaba üyüdülmüş un	Daxildir: Duzlu, duzlu suda olan, qurudulmuş və ya hisə verilmiş ət və qida üçün yararlı olan ətin əlavə məhsulları; ətdən və ya ətin əlavə məhsullarından qida üçün yararlı olan narın və qaba üyüdülmüş un
1601	Ətdən, ətin əlavə məhsullarından və ya qandan hazırlanmış kolbasalar və analogi məhsullar; onların əsasında hazırlanmış hazır qida məhsulları	Daxildir: Ətdən, ətin əlavə məhsullarından və ya qandan hazırlanmış kolbasalar və analogi məhsullar; onların əsasında hazırlanmış hazır qida məhsulları
1602	Ətdən, ətin əlavə məhsullarından və ya qandan hazırlanmış hazır və ya konservləşdirilmiş digər məhsullar	Daxildir: Ətdən, ətin əlavə məhsullarından və ya qandan hazırlanmış hazır və ya konservləşdirilmiş digər məhsullar

**Süd və süd məhsullarının, o cümlədən kərə yağının, pendirin balansının
formalaşdırılmasına dair nümunəvi sxem (südə çevirməklə, ton)**

Balansın maddələri	Sətrin №-si	Hesablama	Qeydlər
I. Ehtiyatlar			
İlin əvvəlinə qalıq kənd təsərrüfatı məhsullarını istehsal edən müəssisələrdə, fərdi sahibkar, ailə kəndli və ev təsərrüfatlarında, emal müəssisələrində, anbar təsərrüfatlarında, ticarət təşkilatlarında	01		Məlumatlar əvvəlki ilin balansından "ilin sonuna qalıq" maddəsindən götürülür
İstehsal süd və süd məhsullarının istehsalı	02		Məlumatlar "Heyvandarlığın vəziyyəti haqqında" 24-kt №-li illik və "Fərdi sahibkar, ailə kəndli və ev təsərrüfatlarında heyvandarlığın vəziyyəti haqqında" 24-a-kt №-li rüblük hesabatların yekun məlumatları əsasında Məhsul növləri təsnifatının Cədvəl 26-da göstərilmiş müvafiq kodları üzrə yazılır
İdxal	03		Məlumatlar Xarici iqtisadi fəaliyyətin mal nomenklaturasının (HS-2017) Cədvəl 27-də göstərilmiş müvafiq kodları üzrə yazılır
Ehtiyatların cəmi	04	sətir 01 + 02 + 03; sət. 04 = sət. 10	
II. İstifadələr			
Cavan mal-qaranın yemlənməsi üçün	05		Məlumatlar "Mal-qara və quşlara yemlərin məsarifi haqqında" 24 yem №-li illik hesabatın yekun məlumatları əsasında hesablanan 1 baş şərti iri mala düşən yem norması əsas götürülməklə düstur 3 üzrə ölkə səviyyəsində hesablanır və Məhsul növləri təsnifatının Cədvəl 26-da göstərilmiş müvafiq kodları üzrə yazılır
İtkilər	06		Ev təsərrüfatları üzrə məlumatlar Ev təsərrüfatlarının rüblük gəlir və xərclərinin uçotuna dair 3-büdcə №-li statistik müayinə formasının yekun məlumatları əsasında Məhsul növləri təsnifatının müvafiq kodları üzrə yazılır, kənd təsərrüfatı məhsullarını istehsal edən müəssisələr, emal müəssisələri, anbar təsərrüfatları, ticarət təşkilatları üzrə məlumatlar isə daşınma və saxlama zamanı baş verən itkilərin orta normaları əsasında ekspert qiymətləndirilməsi yolu ilə müəyyən edilir

İxrac	07		Məlumatlar Xarici iqtisadi fəaliyyətin mal nomenklaturasının (HS-2017) Cədvəl 27-də göstərilmiş müvafiq kodları üzrə yazılır
Əhalinin şəxsi istehlak fondu	08		Məlumatlar "Malların istehsalı, təqdim edilməsi və xidmətlərin göstərilməsi haqqında" 1-istehsal (sənaye) №-li illik hesabatın yekun məlumatları əsasında Məhsul növləri təsnifatının Cədvəl 26-da göstərilmiş müvafiq kodları üzrə yazılır (pendir, qaymaq, kərə yağı, qatıq və sair məhsulların istehsalına yönəldilmiş südün ilkin məhsula çevirmə əmsallarından istifadə olunmaqla hesablanır)
ondan:		sətir 08.1+08.2 +08.3+08.4 +08.5+08.6	
qida məhsullarının istehsalı üçün	08.1		
pendir istehsalına	08.2		
süd və qaymaq istehsalına	08.3		
kərə yağı istehsalına	08.4		
qatıq istehsalına	08.5		
sair məhsulların istehsalına	08.6		
İlin sonuna qalıq kənd təsərrüfatı məhsullarını istehsal edən müəssisələrdə, fərdi sahibkar, ailə kəndli və ev təsərrüfatlarında, emal müəssisələrində, anbar təsərrüfatlarında, ticarət təşkilatlarında	09	sətir 04-(05+06+07+09)	Soyuducu anbarlar üzrə məlumatlar Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinin "Elektron Kənd Təsərrüfatı İnformasiya Sistemi"ndən, ev təsərrüfatları üzrə məlumatlar Ev təsərrüfatlarının rüblük gəlir və xərclərinin uçotuna dair 3-büdcə №-li statistik müayinə formasının yekun məlumatlarından, ticarət fəaliyyəti göstərən hüquqi və fiziki şəxslərə dair məlumatlar 1-ticarət və 4-ticarət, emal müəssisələri üzrə məlumatlar 1-istehsal (sənaye) №-li hesabat formalarından götürülərək Məhsul növləri təsnifatının müvafiq kodları üzrə yazılır
İstifadələrin cəmi	10	sətir 05 + 06 + 07+08+09; sət. 10 = sət. 04	

**Süd və süd məhsullarının (südə çevirməklə) balansının tərtibi üçün
Məhsul növləri təsnifatının müvafiq hissəsi**

Məhsul növləri təsnifatı üzrə məhsulun		Qeydlər
kodu	adı	
01.41.2	Südlük iribuynuzlu mal-qaranın çiy südü	Daxildir: İnəyin çiy südü, südlük naxırın inəklərinin çiy südü, südlük digər iribuynuzlu mal-qaranın çiy südü və camışın çiy südü
01.45.2	Qoyun və keçilərin çiy südü	Daxildir: Qoyun və keçilərin çiy südü
01.49.22	Digər qruplara daxil edilməyən çiy süd	Daxildir: İnəyin çiy südü (südlük inək naxırının çiy südündən başqa) və camışın çiy südü (südlük camış naxırının çiy südündən başqa) Daxil deyil: At və dəvənin südü
10.51.1	Emal edilmiş duru süd və qaymaq	Daxildir: Emal edilmiş duru süd, qatılaşdırılmamış və şirinləşdirilməmiş, yağılılığı 6%-dən çox olan süd və qaymaq
10.51.2	Quru süd və qaymaq	Daxildir: Yağsız süd və qaymaq tozu, yağlı süd və qaymaq tozu
10.51.3	Yağ və süd pastaları	Daxildir: Yağılılığı 85%-dən az olan kərə yağı və yağılılığı 85%-dən çox olan kərə yağı
10.51.4	Pendir və kəsmik	Daxildir: Pendir və kəsmik
10.51.51	Qatılaşdırılmamış və ya şəkər, yaxud digər şirinləşdirici maddələr qatılmış, bərk formada olmayan süd və qaymaq	Daxildir: Qatılaşdırılmamış və ya şəkər, yaxud digər şirinləşdirici maddələr qatılmış, bərk formada olmayan süd və qaymaq
10.51.52	Yoğurt və süd və ya qaymağın sair fermentləşdirilmiş, yaxud turşudulmuş növləri	Daxildir: Yoğurt və süd və ya qaymağın sair fermentləşdirilmiş, yaxud turşudulmuş növləri
10.51.55	Zərdab	Daxildir: Zərdab
10.51.56	Digər qruplara daxil edilməyən süd məhsulları	Daxildir: Digər qruplara daxil edilməyən süd məhsulları
10.52	Dondurma	Daxildir: Dondurma və sair yeməli buzlar
10.86.10.70.1 ^{*)}	Əsasını süd təşkil edən uşaq qidası	Daxildir: Əsasını süd təşkil edən uşaq qidası

^{*)} SMST, 2019 üzrə

**Süd və süd məhsullarının (südə çevirməklə) balansının tərtibi üçün
Xarici iqtisadi fəaliyyətin mal nomenklaturasının müvafiq hissəsi**

Xarici iqtisadi fəaliyyətin mal nomenklaturası üzrə malın		Qeydlər
kodu	adı	
0401	Qatılaşıdırılmamış və şəkər və ya digər şirinləşdirici maddələr əlavə edilməmiş süd və qaymaq	Daxildir: Qatılaşıdırılmamış və şəkər və ya digər şirinləşdirici maddələr əlavə edilməmiş süd və qaymaq
0402	Qatılaşıdırılmış və şəkər və ya digər şirinləşdirici maddələr əlavə edilmiş süd və qaymaq	Daxildir: Qatılaşıdırılmış və şəkər və ya digər şirinləşdirici maddələr əlavə edilmiş süd və qaymaq
0403	Qatılaşıdırılmış və ya qatılaşıdırılmamış, şəkər və ya digər şirinləşdirici maddələr əlavə edilmiş və ya əlavə edilməmiş, dad-aromatik maddələr əlavə edilmiş və ya əlavə edilməmiş, meyvə, qoz-fındıq və kakao əlavə edilmiş və ya əlavə edilməmiş ayran, çürümüş süd və qaymaq, yoqurt, kefir və digər fermentləşdirilmiş və ya turşudulmuş süd və qaymaq	Daxildir: Qatılaşıdırılmış və ya qatılaşıdırılmamış, şəkər və ya digər şirinləşdirici maddələr əlavə edilmiş və ya əlavə edilməmiş, dad-aromatik maddələr əlavə edilmiş və ya əlavə edilməmiş, meyvə, qoz-fındıq və kakao əlavə edilmiş və ya əlavə edilməmiş ayran, çürümüş süd və qaymaq, yoqurt, kefir və digər fermentləşdirilmiş və ya turşudulmuş süd və qaymaq
0404	Qatılaşıdırılmış və ya qatılaşıdırılmamış, şəkər və ya digər şirinləşdirici maddələr əlavə edilmiş və ya edilməmiş süd zərdabı; südün təbii komponentlərindən hazırlanmış, şəkər və ya başqa şirinləşdirici maddələr əlavə edilmiş və ya edilməmiş başqa yerdə adları çəkilməyən və ya daxil edilməyən məhsullar	Daxildir: Qatılaşıdırılmış və ya qatılaşıdırılmamış, şəkər və ya digər şirinləşdirici maddələr əlavə edilmiş və ya edilməmiş süd zərdabı; südün təbii komponentlərindən hazırlanmış, şəkər və ya başqa şirinləşdirici maddələr əlavə edilmiş və ya edilməmiş başqa yerdə adları çəkilməyən və ya daxil edilməyən məhsullar
0405	Kərə yağı və süddən hazırlanmış digər piylər və yağlar; südlü pastalar	Daxildir: Kərə yağı və süddən hazırlanmış digər piylər və yağlar; südlü pastalar
0406	Pendirlər və kəsmik	Daxildir: Pendirlər və kəsmik

Yumurtanın balansı

Cədvəl 28

Yumurtanın balansı üçün tətbiqi nümunəvi sxem
(təzə yumurtaya çevirməklə, min ədəd)

Balansın maddələri	Sətrin №-si	Hesablama	Qeydlər
I. Ehtiyatlar			
İlin əvvəlinə qalıq kənd təsərrüfatı məhsullarını istehsal edən müəssisələrdə, fərdi sahibkar, ailə kəndli və ev təsərrüfatlarında, emal müəssisələrində, anbar təsərrüfatlarında, ticarət təşkilatlarında	01		Məlumatlar əvvəlki ilin balansından "ilin sonuna qalıq" maddəsindən götürülür
İstehsal yumurta istehsalı	02		Məlumatlar "Heyvandarlığın vəziyyəti haqqında" 24-kt №-li illik və "Fərdi sahibkar, ailə kəndli və ev təsərrüfatlarında heyvandarlığın vəziyyəti haqqında" 24-a-kt №-li rüblük hesabatların yekun məlumatları əsasında Məhsul növləri təsnifatının Cədvəl 29-da göstərilmiş müvafiq kodları üzrə yazılır
İdxal	03		Məlumatlar Xarici iqtisadi fəaliyyətin mal nomenklaturasının (HS-2017) Cədvəl 30-da göstərilmiş müvafiq kodları üzrə yazılır
Ehtiyatların cəmi	04	sətir 01 + 02 + 03; sət. 04 = sət. 11	
II. İstifadələr			
İnkubasiya məqsədilə istifadə edilmişdir	05		Məlumatlar Damazlıq təsərrüfatları üzrə "Damazlıq mal-qara və quşların satışı və mövcudluğu haqqında" 31-a-kt №-li illik hesabatın yekun məlumatları əsasında Məhsul növləri təsnifatının Cədvəl 29-da göstərilmiş müvafiq kodları üzrə yazılır, ev təsərrüfatları üzrə məlumatlar isə ekspert qiymətləndirilməsi yolu ilə müəyyən edilir
Mal-qara və quş yemi üçün	06		Məlumatlar "Mal-qara və quşlara yemlərin məsarifi haqqında" 24 yem №-li illik hesabatın yekun məlumatları əsasında hesablanan 1 baş şərti iri mala düşən yem norması əsas götürülməklə düstur 3 üzrə ölkə səviyyəsində hesablanır və Məhsul növləri təsnifatının Cədvəl 29-da göstərilmiş müvafiq kodları üzrə yazılır
İtkilər	07		Ev təsərrüfatları üzrə məlumatlar Ev təsərrüfatlarının rüblük gəlir və xərclərinin uçotuna dair 3-büdcə №-li statistik müayinə formasının yekun məlumatları əsasında Məhsul növləri təsnifatının müvafiq kodları üzrə yazılır, kənd təsərrüfatı məhsullarını istehsal edən müəssisələr, emal müəssisələri, anbar təsərrüfatları, ticarət təşkilatları üzrə məlumatlar isə daşınma və saxlama zamanı baş verən itkilərin orta normaları əsasında ekspert qiymətləndirilməsi yolu ilə müəyyən edilir

İxrac	08		Məlumatlar Xarici iqtisadi fəaliyyətin mal nomenklaturasının (HS-2017) Cədvəl 30-da göstərilmiş müvafiq kodları üzrə yazılır
Əhalinin şəxsi istehlak fondu	09	sətir 04-(05+06+07+08+10)	
İlin sonuna qalıq kənd təsərrüfatı məhsullarını istehsal edən müəssisələrdə, fərdi sahibkar, ailə kəndli və ev təsərrüfatlarında, emal müəssisələrində, anbar təsərrüfatlarında, ticarət təşkilatlarında	10		Soyuducu anbarlar üzrə məlumatlar Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinin "Elektron Kənd Təsərrüfatı İnformasiya Sistemi"ndən, ev təsərrüfatları üzrə məlumatlar Ev təsərrüfatlarının rüblük gəlir və xərclərinin uçotuna dair 3-büdcə №-li statistik müayinə formasının yekun məlumatlarından, ticarət fəaliyyəti göstərən hüquqi və fiziki şəxslərə dair məlumatlar 1-ticarət və 4-ticarət №-li hesabat formasından götürülərək Məhsul növləri təsnifatının müvafiq kodları üzrə yazılır
İstifadələrin cəmi	11	sətir 05 + 06 + 07+ 08+09+10; sət. 11 = sət. 04	

Cədvəl 29

**Yumurtanın balansının tərtibi üçün
Məhsul növləri təsnifatının müvafiq hissəsi**

Məhsul növləri təsnifatı üzrə məhsulun		Qeydlər
kodu	adı	
01.47.2	Təzə qabıqlı yumurtalar	Daxildir: Toyuq, qaz, ördək, hinduşka, bildirçin, dəvəquşu və digər quşların yumurtaları
10.84.12.70.1*)	Mayonezlər, sair emulsiyaya çevrilmiş souslar	Daxildir: Mayonezlər, sair emulsiyaya çevrilmiş souslar
10.89.12.30.0*)	Təzə, qurudulmuş, suda və ya buğda bişirilmiş, qəliblənmiş, başqa üsulla dondurulmuş və ya konservləşdirilmiş yumurta məhsulları (yumurta qabığındakı albumin istisna olmaqla)	Daxildir: Təzə, qurudulmuş, suda və ya buğda bişirilmiş, qəliblənmiş, başqa üsulla dondurulmuş və ya konservləşdirilmiş yumurta məhsulları (yumurta qabığındakı albumin istisna olmaqla)
10.89.12.50.0*)	Yumurta albumini	Daxildir: Yumurta albumini
01.47.23	İnkubator (bala çıxarmaq) üçün toyuq yumurtası	Daxildir: İnkubator (bala çıxarmaq) üçün toyuq yumurtası

*) SMST, 2019 üzrə

Cədvəl 30

**Yumurtanın balansının tərtibi üçün
Xarici iqtisadi fəaliyyətin mal nomenklaturasının müvafiq hissəsi**

Xarici iqtisadi fəaliyyətin mal nomenklaturası üzrə malın		Qeydlər
kodu	adı	
0407	Qabıqlı, təzə, konservləşdirilmiş və ya suda bişirilmiş quş yumurtaları	Daxildir: Qabıqlı, təzə, konservləşdirilmiş və ya suda bişirilmiş quş yumurtaları Daxil deyil: İnkubasiya üçün mayalanmış yumurtalar (kod 0407 11 000 0)
0408	Təzə, qurudulmuş, suda və ya buxarda bişirilmiş, qəliblənmiş, dondurulmuş və ya şəkər və ya digər şirinləşdirici maddələr əlavə edilməklə və ya edilməməklə digər üsulla konservləşdirilmiş qabıqsız quş yumurtaları və yumurta sarıları	Daxildir: Təzə, qurudulmuş, suda və ya buxarda bişirilmiş, qəliblənmiş, dondurulmuş və ya şəkər və ya digər şirinləşdirici maddələr əlavə edilməklə və ya edilməməklə digər üsulla konservləşdirilmiş qabıqsız quş yumurtaları və yumurta sarıları Daxil deyil: 0408 11 200 0; 0408 19 200 0; 0408 91 200 0; 0408 99 200 0 - qida üçün yararsız olan qabıqsız quş yumurtaları və yumurta sarıları

Balıq məhsullarının balansları üzrə tətbiqi nümunəvi sxem
(təzə balığa çevirməklə, ton)

Balansın maddələri	Sətrin №-si	Hesablama	Qeydlər
I. Ehtiyatlar			
İlin əvvəlinə qalıq kənd təsərrüfatı məhsullarını istehsal edən müəssisələrdə, fərdi sahibkar, ailə kəndli və ev təsərrüfatlarında, emal müəssisələrində, anbar təsərrüfatlarında, ticarət təşkilatlarında	01		Məlumatlar əvvəlki ilin balansından “ilin sonuna qalıq” maddəsindən götürülür
İstehsal təzə balıq, xərçəngkimilər, molyuskalar və sair ov	02		Məlumatlar “Tutulmuş (ovlanmış) təzə balıq və onun satışına dair” 1-balıq №-li illik, “Göl və nohur balıqçılığına dair” 2-balıq №-li illik, “Təzə balığın ovlanmasına verilən kvota, istifadə etdikləri gəmilərin, qayıqların və işçilərin sayına dair” 3-balıq (kvota) №-li illik hesabatların yekun məlumatları əsasında Məhsul növləri təsnifatının Cədvəl 32-də göstərilmiş müvafiq kodları üzrə yazılır
İdxal	03		Məlumatlar Xarici iqtisadi fəaliyyətin mal nomenklaturasının (HS-2017) Cədvəl 33-də göstərilmiş müvafiq kodları üzrə yazılır
Ehtiyatların cəmi	04	sətir 01+02+03; sət. 04 = sət. 10	
II. İstifadələr			
Qeyri-ərzaq məhsullarının istehsalına	05		Məlumatlar “Malların istehsalı, təqdim edilməsi və xidmətlərin göstərilməsi haqqında” 1-istehsal (sənaye) №-li illik hesabatın yekun məlumatları əsasında Məhsul növləri təsnifatının Cədvəl 32-də göstərilmiş müvafiq kodları üzrə yazılır (insan qidası üçün yaramayan balıq unu, yeməyi, briketləri və sair məhsulların istehsalına yönəldilmiş balığın ilkin məhsula çevirmə əmsallarından istifadə olunmaqla hesablanır)
İtkilər	06		Ev təsərrüfatları üzrə məlumatlar Ev təsərrüfatlarının rüblük gəlir və xərclərinin uçotuna dair 3-büdcə №-li statistik müayinə formasının yekun məlumatları əsasında Məhsul növləri təsnifatının müvafiq kodları üzrə yazılır, kənd təsərrüfatı məhsullarını istehsal edən müəssisələr, emal müəssisələri,

			anbar təsərrüfatları, ticarət təşkilatları üzrə məlumatlar isə daşınma və saxlama zamanı baş verən itkilərin orta normaları əsasında ekspert qiymətləndirilməsi yolu ilə müəyyən edilir
İxrac	07		Məlumatlar Xarici iqtisadi fəaliyyətin mal nomenklaturasının (HS-2017) Cədvəl 33-də göstərilmiş müvafiq kodları üzrə yazılır
Əhalinin şəxsi istehlak fondu	08	sətir 04- (05+06+07+09)	
İlin sonuna qalıq kənd təsərrüfatı məhsullarını istehsal edən müəssisələrdə, fərdi sahibkar, ailə kəndli və ev təsərrüfatlarında, emal müəssisələrində, anbar təsərrüfatlarında, ticarət təşkilatlarında	09		Soyuducu anbarlar üzrə məlumatlar Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinin "Elektron Kənd Təsərrüfatı İnformasiya Sistemi"ndən, ev təsərrüfatları üzrə məlumatlar Ev təsərrüfatlarının rüblük gəlir və xərclərinin uçotuna dair 3-büdcə №-li statistik müayinə formasının yekun məlumatlarından, ticarət fəaliyyəti göstərən hüquqi və fiziki şəxslərə dair məlumatlar 1-ticarət və 4-ticarət, emal müəssisələri üzrə məlumatlar 1-istehsal (sənaye) №-li hesabat formalarından götürülərək Məhsul növləri təsnifatının müvafiq kodları üzrə yazılır
İstifadələrin cəmi	10	sətir 05 + 06 + 07+ 08+09; sət. 10 = sət. 04	

**Balıq məhsullarının (təzə balığa çevirməklə) balansının tərtibi üçün
Məhsul növləri təsnifatının müvafiq hissəsi**

Məhsul növləri təsnifatı üzrə məhsulun		Qeydlər
kodu	adı	
03.00.21	Təsərrüfatda saxlanılmayan istehlak üçün nəzərdə tutulan diri, təzə və ya soyudulmuş dəniz balıqları	Daxildir: Təsərrüfatda saxlanılmayan istehlak üçün nəzərdə tutulan diri, təzə və ya soyudulmuş dəniz balıqları
03.00.22	Təsərrüfatda saxlanılmayan istehlak üçün nəzərdə tutulan diri, təzə və ya soyudulmuş şirin su balıqları	Daxildir: Təsərrüfatda saxlanılmayan istehlak üçün nəzərdə tutulan diri, təzə və ya soyudulmuş şirin su balıqları
03.00.23	Təsərrüfatda saxlanılan istehlak üçün nəzərdə tutulan diri, təzə və ya soyudulmuş dəniz balıqları	Daxildir: Təsərrüfatda saxlanılan istehlak üçün nəzərdə tutulan diri, təzə və ya soyudulmuş dəniz balıqları
03.00.24	Təsərrüfatda saxlanılan istehlak üçün nəzərdə tutulan diri, təzə və ya soyudulmuş şirin su balıqları	Daxildir: Təsərrüfatda saxlanılan istehlak üçün nəzərdə tutulan diri, təzə və ya soyudulmuş şirin su balıqları
03.00.3	Dondurulmamış xərçəngkimilər	Daxildir: Təsərrüfatda saxlanılmayan dondurulmamış xərçəngkimilər və təsərrüfatda saxlanan dondurulmamış xərçəngkimilər
03.00.4	Diri, təzə və ya soyudulmuş molyuskalar və digər suda yaşayan onurğasızlar	Daxildir: Təsərrüfatda saxlanılmayan şirin suda yaşayan istridyələr (dəniz ilbizləri), təsərrüfatda saxlanılmayan digər molyuskalar, təsərrüfatda saxlanan istridyələr, təsərrüfatda saxlanan digər molyuskalar, təsərrüfatda saxlanan digər suda yaşayan onurğasızlar, təsərrüfatda saxlanmayan digər suda yaşayan onurğasızlar
10.20.1	Təzə, soyudulmuş və ya dondurulmuş balıq	Daxildir: Soyudulmuş balıq, balıq filesi və balığın sair əti, balığın təzə və ya soyudulmuş qaraciyəri və kürüsü, dondurulmuş balıq, dondurulmuş balıq filesi, dondurulmuş balıq əti və balığın dondurulmuş qaraciyəri və kürüsü
10.20.2	Başqa üsulla hazırlanmış və ya konservləşdirilmiş balıq; balıq kürüsü və kürü əvəzediciləri	Daxildir: Başqa üsulla hazırlanmış və ya konservləşdirilmiş balıq; balıq kürüsü və kürü əvəzediciləri
10.20.3	Dondurulmuş, ilkin emal edilmiş və ya konservləşdirilmiş, xərçəngkimilər, molyuskalar, dəniz yosunu və digər suda yaşayan sair su onurğasızları	Daxildir: Dondurulmuş, ilkin emal edilmiş və ya konservləşdirilmiş, xərçəngkimilər, molyuskalar, dəniz yosunu və digər suda yaşayan sair su onurğasızları
10.85.12	Balıq, xərçəngkimilər və molyuskalar əsasında hazırlanmış hazır yeməklər və xörəklər	Daxildir: Balıq, xərçəngkimilər və molyuskalar əsasında hazırlanmış hazır yeməklər və xörəklər
10.20.4	Balıqdan, xərçəngkimilərdən, molyuskalardan və suda yaşayan sair onurğasız heyvanlardan və ya dəniz yosunundan digər qruplara daxil edilməyən sair məhsullar və insan qidası üçün yaramayan balıq unu, yeməyi və briketləri	Daxildir: Balıqdan, xərçəngkimilərdən, molyuskalardan və suda yaşayan sair onurğasız heyvanlardan və ya dəniz yosunundan digər qruplara daxil edilməyən sair məhsullar və insan qidası üçün yaramayan balıq unu, yeməyi və briketləri

**Balıq məhsullarının (təzə balığa çevirməklə) balansının tərtibi üçün
Xarici iqtisadi fəaliyyətin mal nomenklaturasının müvafiq hissəsi**

Xarici iqtisadi fəaliyyətin mal nomenklaturası üzrə malın		Qeydlər
kodu	adı	
0302	0304 mal mövqeyinin balıq filesi və digər balıq əti istisna olmaqla, təzə və ya soyudulmuş balıq	Daxildir: 0304 mal mövqeyinin balıq filesi və digər balıq əti istisna olmaqla, təzə və ya soyudulmuş balıq
0303	Balıq filesi və 0304 mal mövqeyinin digər balıq əti istisna olmaqla, dondurulmuş balıq	Daxildir: Balıq filesi və 0304 mal mövqeyinin digər balıq əti istisna olmaqla, dondurulmuş balıq
0304	Təzə, soyudulmuş və ya dondurulmuş balıq filesi və digər balıq əti (qiymə də daxil olmaqla)	Daxildir: Təzə, soyudulmuş və ya dondurulmuş balıq filesi və digər balıq əti (qiymə də daxil olmaqla)
0305	Qurudulmuş, duzlu və ya duzlu suya qoyulmuş balıq; hissə verilmə zamanı və ya sonra isti emala məruz qalmış və ya qalmamış hissə verilmiş balıq; qida üçün yararlı olan narın və qaba üyüdülmüş balıq unu və qranullar	Daxildir: Qurudulmuş, duzlu və ya duzlu suya qoyulmuş balıq; hissə verilmə zamanı və ya sonra isti emala məruz qalmış və ya qalmamış hissə verilmiş balıq; qida üçün yararlı olan narın və qaba üyüdülmüş balıq unu və qranullar
0306	Zirehli və ya zirehsiz, diri, təzə, soyudulmuş, dondurulmuş, qurudulmuş, duzlu və ya duzlu suya qoyulmuş xərçəngkimilər; zirehli və ya zirehsiz, hissə verilmədən əvvəl və ya hissə verilmə prosesində isti emala məruz qalmış və ya qalmamış hissə verilmiş xərçəngkimilər; qaynar suda və ya buxarda bişmiş, soyudulmuş və ya soyudulmamış, dondurulmuş, qurudulmuş, duzlu və ya duzlu suya qoyulmuş zirehli xərçəngkimilər; xərçəngkimilərdən qida üçün yararlı olan narın və qaba üyüdülmüş un və qranullar	Daxildir: Zirehli və ya zirehsiz, diri, təzə, soyudulmuş, dondurulmuş, qurudulmuş, duzlu və ya duzlu suya qoyulmuş xərçəngkimilər; zirehli və ya zirehsiz, hissə verilmədən əvvəl və ya hissə verilmə prosesində isti emala məruz qalmış və ya qalmamış hissə verilmiş xərçəngkimilər; qaynar suda və ya buxarda bişmiş, soyudulmuş və ya soyudulmamış, dondurulmuş, qurudulmuş, duzlu və ya duzlu suya qoyulmuş zirehli xərçəngkimilər; xərçəngkimilərdən qida üçün yararlı olan narın və qaba üyüdülmüş un və qranullar
0307	Çanaqda və ya çanaqsız, diri, təzə, soyudulmuş, dondurulmuş, qurudulmuş, duzlu və ya duzlu suya qoyulmuş molyusklar; balıqqulağıda və ya balıqqulağısız, hissə verilmədən əvvəl və ya hissə verilmə prosesində isti emala məruz qalmış və ya qalmamış hissə verilmiş molyusklar; molyusklardan qida üçün yararlı olan narın və qaba üyüdülmüş un və qranullar	Daxildir: Çanaqda və ya çanaqsız, diri, təzə, soyudulmuş, dondurulmuş, qurudulmuş, duzlu və ya duzlu suya qoyulmuş molyusklar; balıqqulağıda və ya balıqqulağısız, hissə verilmədən əvvəl və ya hissə verilmə prosesində isti emala məruz qalmış və ya qalmamış hissə verilmiş molyusklar; molyusklardan qida üçün yararlı olan narın və qaba üyüdülmüş un və qranullar
0308	Xərçəngkimilərdən və molyusklardan başqa, diri, təzə, soyudulmuş, dondurulmuş, qurudulmuş, duzlu və ya duzlu suya qoyulmuş su onurğasızları; xərçəngkimilərdən və molyusklardan başqa, hissə verilmədən əvvəl və ya hissə verilmə prosesində isti emala məruz qalmış və ya qalmamış hissə verilmiş su onurğasızları; xərçəngkimilərdən və molyusklardan başqa, su onurğasızlarından qida üçün yararlı olan narın və qaba üyüdülmüş un və qranullar	Daxildir: Xərçəngkimilərdən və molyusklardan başqa, diri, təzə, soyudulmuş, dondurulmuş, qurudulmuş, duzlu və ya duzlu suya qoyulmuş su onurğasızları; xərçəngkimilərdən və molyusklardan başqa, hissə verilmədən əvvəl və ya hissə verilmə prosesində isti emala məruz qalmış və ya qalmamış hissə verilmiş su onurğasızları; xərçəngkimilərdən və molyusklardan başqa, su onurğasızlarından qida üçün yararlı olan narın və qaba üyüdülmüş un və qranullar
1604	Hazır və ya konservləşdirilmiş balıq; nəre balığı kürüsü və onun dənəciklərindən hazırlanmış əvəzedicilər	Daxildir: Hazır və ya konservləşdirilmiş balıq; nəre balığı kürüsü və onun dənəciklərindən hazırlanmış əvəzedicilər
1605	Hazır və ya konservləşdirilmiş xərçəngkimilər, molyusklar və digər su onurğasızları	Daxildir: Hazır və ya konservləşdirilmiş xərçəngkimilər, molyusklar və digər su onurğasızları

Çayın balansı üzrə nümunəvi sxem, ton

Balansın maddələri	Sətrin №-si	Hesablama	Qeydlər
I. Ehtiyatlar			
İlin əvvəlinə qalıq kənd təsərrüfatı məhsullarını istehsal edən müəssisələrdə, fərdi sahibkar, ailə kəndli və ev təsərrüfatlarında, emal müəssisələrində, anbar təsərrüfatlarında, ticarət təşkilatlarında	01		Məlumatlar əvvəlki ilin balansından "ilin sonuna qalıq" maddəsindən götürülür
İstehsal çay istehsalı	02		Məlumatlar "Malların istehsalı, təqdim edilməsi və xidmətlərin göstərilməsi haqqında" 1-istehsal (sənaye) №-li illik hesabatın yekun məlumatları əsasında Məhsul növləri təsnifatının Cədvəl 35-də göstərilmiş müvafiq kodları üzrə yazılır
yerli xammal hesabına	02.1		Yaşıl çay yarpağını quru çaya çevirmə normaları əsasında ekspert qiymətləndirilməsi yolu ilə müəyyən edilir
İdxal	03		Məlumatlar Xarici iqtisadi fəaliyyətin mal nomenklaturasının (HS-2017) Cədvəl 36-da göstərilmiş müvafiq kodları üzrə yazılır
Ehtiyatların cəmi	04	sətir 01 + 02 + 03; sət. 04 = sət. 09	
II. İstifadələr			
İtkilər	05		Ev təsərrüfatları üzrə məlumatlar Ev təsərrüfatlarının rüblük gəlir və xərclərinin uçotuna dair 3-büdcə №-li statistik müayinə formasının yekun məlumatları əsasında Məhsul növləri təsnifatının müvafiq kodları üzrə yazılır, kənd təsərrüfatı məhsullarını istehsal edən müəssisələr, emal müəssisələri, anbar təsərrüfatları, ticarət təşkilatları üzrə məlumatlar isə daşınma və saxlama zamanı baş verən itkilərin orta normaları əsasında ekspert qiymətləndirilməsi yolu ilə müəyyən edilir
İxrac	06		Məlumatlar Xarici iqtisadi fəaliyyətin mal nomenklaturasının (HS-2017) Cədvəl 36-da göstərilmiş müvafiq kodları üzrə yazılır
Əhalinin şəxsi istehlak fondu	07	sətir 04-(05+ 06+08)	
İlin sonuna qalıq kənd təsərrüfatı məhsullarını istehsal edən müəssisələrdə, fərdi sahibkar, ailə kəndli və ev təsərrüfatlarında, emal müəssisələrində, anbar təsərrüfatlarında, ticarət təşkilatlarında	08		Soyuducu anbarlar üzrə məlumatlar Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinin "Elektron Kənd Təsərrüfatı İnformasiya Sistemi"ndən, ev təsərrüfatları üzrə məlumatlar Ev təsərrüfatlarının rüblük gəlir və xərclərinin uçotuna dair 3-büdcə №-li statistik müayinə formasının yekun məlumatlarından, ticarət fəaliyyəti göstərən hüquqi və fiziki şəxslərə dair məlumatlar 1-ticarət və 4-ticarət, emal müəssisələri üzrə məlumatlar 1-istehsal (sənaye) №-li hesabat formalarından götürülərək Məhsul növləri təsnifatının müvafiq kodları üzrə yazılır
İstifadələrin cəmi	09	sətir 05 + 06 + 07+ 08; sət. 04 = sət. 09	

**Çayın balansının tərtibi üçün
Məhsul növləri təsnifatının müvafiq hissəsi**

Məhsul növləri təsnifatı üzrə məhsulun		Qeydlər
kodu	adı	
10.83.13	3 kq-dan çox olmamaqla qablaşdırılmış yaşıl çay (fermentləşdirilməmiş), qara çay (fermentləşdirilmiş) və qismən fermentləşdirilmiş çay	Daxildir: 3 kq-dan çox olmamaqla qablaşdırılmış yaşıl çay (fermentləşdirilməmiş), qara çay (fermentləşdirilmiş) və qismən fermentləşdirilmiş çay

**Çayın balansının tərtibi üçün
Xarici iqtisadi fəaliyyətin mal nomenklaturasının müvafiq hissəsi**

Xarici iqtisadi fəaliyyətin mal nomenklaturası üzrə malın		Qeydlər
kodu	adı	
0902	Dad-aromatik əlavələrlə və ya onlarsız çay	Daxildir: Dad-aromatik əlavələrlə və ya onlarsız çay Daxil deyil: 0902 40 000 0– digər qara çay (fermentləşdirilmiş) və ya qismən fermentləşdirilmiş çay

İnsan qidası üçün yararlı duzun balansı üzrə nümunəvi sxem, ton

Balansın maddələri	Sətrin №-si	Hesablama	Qeydlər
I. Ehtiyatlar			
İlin əvvəlinə qalıq kənd təsərrüfatı məhsullarını istehsal edən müəssisələrdə, fərdi sahibkar, ailə kəndli və ev təsərrüfatlarında, emal müəssisələrində, anbar təsərrüfatlarında, ticarət təşkilatlarında	01		Məlumatlar əvvəlki ilin balansından "ilin sonuna qalıq" maddəsindən götürülür
İstehsal insan qidası üçün yararlı duz istehsalı	02		Məlumatlar "Malların istehsalı, təqdim edilməsi haqqında" 1-istehsal (sənaye) №-li illik hesabatın yekun məlumatları əsasında Məhsul növləri təsnifatının Cədvəl 38-də göstərilmiş müvafiq kodları üzrə yazılır
İdxal	03		Məlumatlar Xarici iqtisadi fəaliyyətin mal nomenklaturasının (HS-2017) Cədvəl 39-da göstərilmiş müvafiq kodları üzrə yazılır
Ehtiyatların cəmi	04	sətir 01 + 02 + 03; sət. 04 = sət. 09	
II. İstifadələr			
İtkilər	05		Ev təsərrüfatları üzrə məlumatlar Ev təsərrüfatlarının rüblük gəlir və xərclərinin uçotuna dair 3-büdcə №-li statistik müayinə formasının yekun məlumatları əsasında Məhsul növləri təsnifatının müvafiq kodları üzrə yazılır, kənd təsərrüfatı məhsullarını istehsal edən müəssisələr, emal müəssisələri, anbar təsərrüfatları, ticarət təşkilatları üzrə məlumatlar isə daşınma və saxlama zamanı baş verən itkilərin orta normaları əsasında ekspert qiymətləndirilməsi yolu ilə müəyyən edilir
İxrac	06		Məlumatlar Xarici iqtisadi fəaliyyətin mal nomenklaturasının (HS-2017) Cədvəl 39-da göstərilmiş müvafiq kodları üzrə yazılır
Əhalinin şəxsi istehlak fondu	07	sətir 04-(05+06+08)	
İlin sonuna qalıq kənd təsərrüfatı məhsullarını istehsal edən müəssisələrdə, fərdi sahibkar, ailə kəndli və ev təsərrüfatlarında, emal müəssisələrində, anbar təsərrüfatlarında, ticarət təşkilatlarında	08		Soyuducu anbarlar üzrə məlumatlar Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinin "Elektron Kənd Təsərrüfatı İnformasiya Sistemi"ndən, ev təsərrüfatları üzrə məlumatlar Ev təsərrüfatlarının rüblük gəlir və xərclərinin uçotuna dair 3-büdcə №-li statistik müayinə formasının yekun məlumatlarından, ticarət fəaliyyəti göstərən hüquqi və fiziki şəxslərə dair məlumatlar 1-ticarət və 4-ticarət, emal müəssisələri üzrə məlumatlar 1-istehsal (sənaye) №-li hesabat formalarından götürülərək Məhsul növləri təsnifatının müvafiq kodları üzrə yazılır
İstifadələrin cəmi	09	sətir 05 + 06 + 07+08; sət. 04 = sət. 09	

**İnsan qidası üçün yararlı duzun balansının tərtibi üçün
Məhsul növləri təsnifatının müvafiq hissəsi**

Məhsul növləri təsnifatı üzrə məhsulun		Qeydlər
kodu	adı	
10.84.30	Xörək duzu	Daxildir: Xörək duzu

**İnsan qidası üçün yararlı duzun balansının tərtibi üçün
Xarici iqtisadi fəaliyyətin mal nomenklaturasının müvafiq hissəsi**

Xarici iqtisadi fəaliyyətin mal nomenklaturası üzrə malın		Qeydlər
kodu	adı	
2501 00	Suda həll edilmiş və ya həll edilməmiş, və ya tərkibində yapışmanın qarşısını alan və ya səpələnə qabiliyyətini təmin edən agentlər əlavə edilmiş və ya edilməmiş duz (süfrə duzu və denaturasiya olunmuş duz da daxil olmaqla) və təmiz natrium xlorid; dəniz suyu	Daxildir: 2501 00 91-duz, qida üçün yararlı

Əsas qida məhsullarının ilkin məhsula çevirmə əmsalları

	Çevirmə əmsalı
1. Bitkiçilik məhsulları	
Buğda	
Toxumluq bərk buğda	1
Bərk buğda, digərləri	1
Toxumluq yumşaq buğda və meslin, pərinç	1
Yumşaq buğda və meslin, digərləri	1
Un	1,333
Arpa	
Toxumluq arpa	1
Digər arpa	1
Qarğıdalı	
Toxumluq qarğıdalı	1
Qarğıdalı, digərləri	1
Vələmir	
Digər yulaf	1
Yastılaşdırılmış və ya lopa halına salınmış yulaf	1
Başqa üsullarla emal olunmuş yulaf	1
Paxlalılar	
Qurudulmuş noxud (Pisum satvium)	1
Qurudulmuş noxud (garbanzos)	1
Qurudulmuş Vinda növlərindən olan lobyə	1
Qurudulmuş xırda qırmızı lobyə (adzuli)	1
Qurudulmuş adi lobyə, ağ xırdadənəli lobyə daxil olmaqla	1
Qurudulmuş digər lobyə	1
Qurudulmuş iritoxumlu yem (at) paxlaları və xırdatoxumlu yem (at) paxlaları	1
Qurudulmuş digər paxlalı tərəvəzlər	1
Sair dənliyə	
Toxumluq çovdar	1
Digər çovdar	1
Qarabaşaq	1
Kinoa, və ya düyü sirkəni (Chenopodium quinoa)	1
2. Çörək və çörək məhsulları (una çevirməklə)	
Əla növ undan buğda çörəyi	0,718
1-ci sort undan buğda çörəyi	0,718
Çovdar çörəyi və çovdar buğda qarışıqları	0,718
Pəhriz və pəhriz növlü çörək növləri	0,718
Qurudulmuş çörək (suşki),	0,718
Simit, suxarı, tortlar, piroqlar, xəmir	0,718
Peçenye, vafli, zənçəfilli çörək, keks, rulet və digər unlu qənnadı məmulatları	0,508
Un əsaslı uşaq qidaları	0,861
Vermişel, əriştə, makaron	1,024
3. Kartof və kartof məhsulları (təzə kartofa çevirməklə)	
Kartof, təzə və ya soyudulmuş, digərləri	1
Dondurulmuş kartof	1,3
Narın və qaba üyüdülmüş kartof unu, tozu, kartof lopaları və qranulları	4
Kartofdan hazırlanmış nişasta	10

	Çevirmə əmsalı
4. Bütün növ tərəvəz və bostan məhsulları (təzə tərəvəz və bostan məhsullarına çevirməklə)	
Təzə tərəvəz	1
Dondurulmuş tərəvəz	1,4
Qurudulmuş tərəvəz	8
Konservləşdirilmiş tərəvəz, dondurulmayan və dondurulan	0,45
Tərəvəz konservləri	1,25
Ketçup, müxtəlif tərəvəz sousları	1,27
Təzə qovunlar (qarpızlar da daxil olmaqla) və papaya	1
5. Bütün növ meyvə və giləmeyvə, üzüm daxil edilməklə (təzə meyvə və giləmeyvəyə çevirməklə)	
Təzə meyvə və giləmeyvə	1
Qabığı təmizlənmiş qoz və fındıq	1,51
Dondurulmuş meyvə və giləmeyvə	1,3
Konservləşdirilmiş meyvə və giləmeyvə	0,85
Qurudulmuş meyvə və giləmeyvə	7,5
Meyvə və giləmeyvə şirələri	1,75
Meyvə və giləmeyvə jelesi, cəmləri və mürəbbəsi	0,542
Meyvə konservləri	0,85
Meyvə kompotları və içkilər	0,7
Meyvələrdən hazırlanan qaba və narın üyüdülmüş un	1
Üzüm	
Təzə	1
Qurudulmuş	5,2
6. Şəkər (şəkərə çevirməklə)	
Şəkər qamışından alınan aromatik dad və boyayıcı əlavələrsiz xam şəkər	1
Şəkər çuğundurundan alınan aromatik dad və ya boyayıcı əlavələrsiz xam şəkər	1
Aromatik və ya boyayıcı əlavələrlə digər şəkər	1
Ağ şəkər və digər kimyəvi cəhətdən təmiz saxaroza	1
Laktoza və laktoza siropu, 99 kütlə % və ya daha artıq laktoza tərkibli	1
Digər laktoza və laktoza siropu	0,458
Ağcaqayından hasil edilən şəkər və sirop	0,458
Fruktoza ilə quru qlükoza və qlükoza siropu	0,458
Şəkərin saflaşdırılmasından alınan mət (melassa)	0,458
Saqqız, şəkərli və ya şəkərsiz	0,458
Şəkərdən hazırlanan digər qənnadı məmulatları (ağ şokolad daxil olmaqla), tərkibində kakao olmayan	0,458
Şəkər qatılmış kakao tozu	0,458
Şokolad və ondan hazırlanan digər məmulatlar	0,458
Zəncəfilli peçenye və analoji məhsullar	0,458
Şirin quru peçenye	0,458
Vafli və vafli həbləri	0,458
Digər çörək-bulka və unlu qənnadı məmulatları	0,458
Şəkərlə konservləşdirilmiş tərəvəz və meyvələr	0,15
Meyvə və giləmeyvə jeli, cem və konservlər	0,458
Başqa üsullarla hazırlanmış və konservləşdirilmiş meyvə və giləmeyvələr	0,15
Meyvə şirələri	0,15
Şəkər və ya aromatik maddələr qatılmış mineral və qazlı sular	0,15
7. Bitki yağları (bitki yağlarına çevirməklə)	
Digər soya yağları və onun fraksiyaları	1
Digər araxis yağı və onun fraksiyaları	1
Digər zeytun yağı və onun fraksiyaları	1

	Çevirmə əmsalı
Yalnız zeytundan hasil olunmuş başqa yağlar və onların fraksiyaları	1
Digər palma yağı və onun fraksiyaları	1
Digər günəbaxan və ya saflor yağı və onun fraksiyaları	1
Digər pambıq yağı və onun fraksiyaları	1
Digər kokos (kopra) yağı və onun fraksiyaları	1
Digər kətan yağı və onun fraksiyaları	1
Qarğıdalı yağı (digərləri) və onun fraksiyaları	1
Digər bitki yağları və onların fraksiyaları	1
Mayonez məhsulları	0,42
Margarin və digər bitki yağları	0,42
8. Ət və ət məhsulları (ətə çevirməklə)	
Mal əti və onun məhsulları	
Təzə və ya soyudulmuş ət	1
Dondurulmuş ət	1
Duzlanmış, qurudulmuş və hissə verilmiş ət	1,23
Konservləşdirilmiş məhsullar	0,88
Qoyun və keçi əti və onların məhsulları	
Təzə və ya soyudulmuş ət	1
Dondurulmuş ət	1
Duzlanmış, qurudulmuş və hissə verilmiş ət	1,23
Donuz əti və onun məhsulları	
Təzə və ya soyudulmuş ət	1
Dondurulmuş ət	1
Duzlanmış, qurudulmuş və hissə verilmiş ət	1,23
Ət və ət məhsullarından hazır kolbasalar	1
Konservləşdirilmiş məhsullar	0,88
Quş əti və onun məhsulları	
Təzə və ya soyudulmuş ət	1
Dondurulmuş ət	1
Duzlanmış, qurudulmuş və hissə verilmiş ət	1,23
Konservləşdirilmiş məhsullar	0,88
Kolbasalar, sosiskalar və sardelkalar	
Əla növ bişmiş kolbasa	0,845
I və II növ bişmiş kolbasa	0,745
Sosiskalar	0,845
Sardelkalar	0,845
Yarımhissə verilmiş kolbasalar	1,85
Vetçina	1,22
İçalat	0,6
Konservləşdirilmiş məhsullar	0,88
9. Bütün növ süd və süd məhsulları (südə çevirməklə)	
Süd	1,0
Süd və qaymaq	3,497
Quru süd və qaymaq	7,27
Yoqurt	1,03
Ayran, çürümüş qatıq və qaymaq, kefir və digər qıcqırdılmış süd və qaymaq	1,03
Süd zərdabı, toz halında	1,93
Südü təbii komponentlərindən hazırlanan digər məhsullar	3,497
Kərə yağı	21,893
Süd pastaları	7,2
Süddən hazırlanmış digər yağlar	3,497
Təzə pendirlər (yetişməmiş) və kəsmik	5,65
Narınləşdirilmiş və ya toz halında pendirlər	8,236
Əridilmiş, mavi və digər pendirlər	8,236

	Çevirmə əmsalı
10. Yumurta (təzə yumurtaya çevirməklə)	
Digər təzə quş yumurtaları, ev toyuğunun yumurtası	1
Quş yumurtasının sarısı, qurudulmuş (melanj, poroşok)	50
11. Balıq və balıq məhsullarının (təzə balığa çevirməklə)	
Diri alabalıq	1
Təzə və soyudulmuş balıq	1
Balığın qara ciyəri, kürüsü və toxuma vəziləri	1
Dondurulmuş balıqlar	1
Balıq filesi, təzə və soyudulmuş	1,327
Balıq filesi, dondurulmuş	1,327
Balıqların digər əti (qiymə daxil edilməklə)	1,327
Yeməkdə istifadə üçün yararlı balıq unu və dənəvərlər	1,327
Balıq filesi, qurudulmuş, duzlu və ya duzlu suya qoyulmuş	1,327
Sair balıq məhsulları	1,327
Balıq konservləri	1,327
Nərə balığının kürüsü	1

Ərzaq balanslarının formalaşdırılmasında və məlumatların hesablanması istifadə olunan rəsmi statistika hesabatı və statistik müayinə formalarının siyahısı

Sətrin №-si	Formanın nömrəsi	Formanın adı	Dövriliyi
1.	29-kt	Kənd təsərrüfatı bitkiləri məhsullarının toplanışı haqqında	illik
2.	24 yem	Mal-qara və quşlara yemlərin məsarifi haqqında	illik
3.	31-a-kt	Damazlıq mal-qara və quşların satışı və mövcudluğu haqqında	illik
4.	1-istehsal (sənaye)	Malların istehsalı, təqdim edilməsi və xidmətlərin göstərilməsi haqqında	illik
5.	3 büdcə	Rüblük gəlir və xərclərin uçotu	rüblük
6.	24-kt	Heyvandarlığın vəziyyəti haqqında	illik
7.	24-a-kt	Fərdi sahibkar, ailə kəndli və ev təsərrüfatlarında heyvandarlığın vəziyyəti haqqında	rüblük
8.	1-balıq	Tutulmuş (ovlanmış) təzə balıq və onun satışına dair	illik
9.	2-balıq	Göl və nohur balıqçılığına dair	illik
10.	3-balıq (kvota)	Təzə balığın ovlanmasına verilən kvota, istifadə etdikləri gəmilərin, qayıqların və işçilərin sayına dair	illik
11.	1-ticarət №-li forma	Ticarət fəaliyyəti haqqında	illik
12.	4-ticarət №-li forma	Fərdi sahibkarların ticarət fəaliyyəti haqqında	rüblük

Kənd təsərrüfatı bitkilərinin səpin norması

Əkinlərin növü	Səpin norması, kq/ha
Payızlıq buğda	200-220
Payızlıq arpa	160-170
Yazlıq buğda	180-200
Yazlıq arpa	150-160
Payızlıq çovdar	160-180
Çəltik	80-100
Darı	10-12
Qarğıdalı (dən üçün)	15-20
Noxud	80-100
Günəbaxan	18-24
Soya	60-80
Kartof	2700-3000
Xiyar	5-7
Pomidor	0,5-0,6
Kələm	0,5-0,6
Süfrə yerköküsü	4,5-6
Qırmızı və yaşıl istiot, bibər	1,0
Soğan	5-10
Turp	12-20
Süfrə çuğunduru	16-18
Şəkər çuğunduru	16-18

Əlavə 4

Bir baş iribuynuzlu mal-qaranın, qoyun, keçi və donuzun orta diri çəkisi və kəsimi nəticəsində ət və əlavə ət məhsullarının çıxımı

(“İribuynuzlu mal-qaranın çəki artımına, onların, habelə qoyun, keçi və donuzların kəsimi nəticəsində ət və əlavə ət məhsullarının çıxımına dair” statistik müşahidənin nəticələrinə əsasən)

	İribuynuzlu mal-qara	o cümlədən:			Qoyunlar	Keçilər	Donuzlar
		1 yaşadək	1 yaşıdan 2 yaşadək	2 yaşıdan yuxarı			
Kəsindən qabaq diri çəki, kq	229,9	175,2	242,0	242,7	33,3	28,1	94,6
Kəsim nəticəsində ət, piy və əlavə ət məhsulları alınmışdır - cəmi, faiz o cümlədən :	57,0%	56,3%	57,0%	57,4%	50,2%	49,0%	69,9%
ə	48,2%	47,4%	48,1%	49,0%	41,3%	41,2%	56,9%
piy	2,1%	2,2%	2,1%	2,1%	2,4%	1,4%	6,9%
əlavə ət məhsulları (yeyilən ıçalat)	6,7%	6,8%	6,9%	6,3%	6,5%	6,3%	6,1%

Taxıl və taxıl məhsullarının saxlanılma yerlərində təbii itkiləri, faiz

Məhsulların adı	Saxlanılma müddəti	Elevatorlarda	Anbarlarda		Saxlanılma üçün xüsusi yerlərdə
			topa halında	tarada	
Buğda	3 ay	0,45	-	-	-
	6 ay	0,52	-	-	-
	1 il	0,60	-	-	-
Çovdar, arpa	3 ay	0,045	0,07	0,04	0,12
	6 ay	0,055	0,09	0,06	0,16
	1 il	0,095	0,115	0,09	-
Yulaf	3 ay	0,055	0,09	0,05	0,15
	6 ay	0,065	0,125	0,07	0,20
	1 il	0,105	0,165	0,09	-
Düyü	3 ay	0,045	0,08	0,05	-
	6 ay	0,075	0,105	0,07	-
	1 il	0,115	0,145	0,10	-
Qarabaşaq	3 ay	0,055	0,08	0,05	-
	6 ay	0,075	0,11	0,07	-
	1 il	0,10	0,145	0,10	-
Darı, sorqo	3 ay	0,06	0,11	0,06	0,14
	6 ay	0,08	0,15	0,08	-
	1 il	0,13	0,19	0,10	-
Dən üçün qarğıdalı	3 ay	0,075	0,13	0,07	0,18
	6 ay	0,115	0,165	0,10	0,22
	1 il	0,155	0,21	0,13	-
Noxud, mərcimək, lobya, soya	3 ay	0,045	0,70	0,04	-
	6 ay	0,06	0,90	0,06	-
	1 il	0,095	0,115	0,08	-
Günəbaxan	3 ay	0,13	0,20	0,12	0,24
	6 ay	0,175	0,25	0,15	-
	1 il	0,225	0,30	0,20	-
Yarma və təmizlənmiş düyü	3 ay	-	-	0,04	-
	6 ay	-	-	0,06	-
	1 il	-	-	0,09	-
Un	3 ay	-	-	0,05	-
	6 ay	-	-	0,07	-
	1 il	-	-	0,10	-
Kəpək	3 ay	-	0,20	0,12	-
	6 ay	-	0,25	0,16	-
	1 il	-	0,35	0,20	-
Qarışıq yem	1 aya qədər	-	0,04	-	-
	Hər növbəti ay üçün	-	0,01	-	-

Taxılın daşınması, qablaşdırılması və boşaldılması zamanı təbii itkilər

Sətrin №-si		İtkilərin norması, %
1.	Dəmir yolu nəqliyyatı ilə daşınmalar zamanı (1000 km-ə qədər məsafədən)	0,05
2.	Avtomobil nəqliyyatı ilə daşınmalar zamanı (1000 km-ə qədər məsafədən)	0,25
3.	Taxılın qablaşdırılması və yüklənməsi zamanı	0,55
4.	Dəmir yolu nəqliyyatından elevatora və əksinə boşaldılma zamanı	0,25
5.	Avtomobil nəqliyyatından elevatora və əksinə boşaldılma zamanı	0,25
6.	Gəmidən birbaşa elevatora və əksinə boşaldılma zamanı	0,45
7.	Gəmidən dəmir yolu və avtomobil nəqliyyatına, həmçinin əksinə boşaldılma zamanı	0,15

Süd və süd məhsullarının daşınması, soyudulması, saxlanması və boşaldılması zamanı təbii itkilər

1. Pasterizə edilməmiş südün qəbulu, soyudulması, saxlanması və analizi zamanı itkilər:

Sətrin №-si		İtkilərin norması, %
1.	Südün qəbulu zamanı çəkilməsi və təmizlənməsi	0,02
2.	Südün soyudulması zamanı	0,03
3.	Südün saxlanması və çənlərə doldurulması zamanı	0,04
4.	Südün keyfiyyətinin qiymətləndirilməsi və analizi zamanı	0,04
Cəmi		0,13

2. Südün, qaymağın daşınması və süd qəbulu məntəqələrinə çatdırılması zamanı itkilər:

Sətrin №-si		İtkilərin norması, %	
		süd	qaymaq
1.	Dəmir yolu və yük avtomobilləri ilə qablarda daşınması zamanı	0,20	0,07
2.	Dəmir yolu ilə çənlərlə daşınması zamanı	0,10	
3.	Süd maşınlarında daşınması zamanı	0,10	0,05
4.	Süd qəbulu məntəqələrində südün və qaymağın təhvil, keyfiyyətinin qiymətləndirilməsi və analizi zamanı	0,04	0,04
Cəmi daşınmalar zamanı:			
qablarda		0,24	0,11
çənlərdə		0,14	0,09

3. Pasterizə edilmiş südün qəbulu, soyudulması, saxlanması və analizi zamanı itkilər:

Sətrin №-si		İtkilərin norması, %
1.	Südün qəbulu zamanı çəkilməsi və təmizlənməsi	0,02
2.	Südün soyudulması zamanı	0,03
3.	Xam südün saxlanması zamanı	0,03
4.	Normallaşdırılması zamanı	0,16
5.	Pasterizə edilməsi, saxlanması və qablara doldurulması zamanı	0,30
6.	Yüklənmə zamanı südün keyfiyyətinin qiymətləndirilməsi və analizi	0,04
Cəmi		0,58

4. Pasterizə edilməmiş qaymağın istehsalı, saxlanması və analizi zamanı itkilər:

Sətrin №-si		İtkilərin norması, %
1.	Südü qəbulu zamanı çəkilməsi və təmizlənməsi	0,02
2.	Südü qızdırılması və separatorla ayrılması zamanı	0,17
3.	Qablara doldurulması və saxlanması zamanı	0,07
4.	Qaymağın keyfiyyətinin qiymətləndirilməsi və analizi zamanı	0,04
Cəmi		0,30

5. Xama istehsalı, saxlanması və analizi zamanı itkilər:

Sətrin №-si		İtkilərin norması, %
1.	Südü qəbulu zamanı çəkilməsi və təmizlənməsi	0,02
2.	Südü qızdırılması və separatorla ayrılması zamanı	0,17
3.	Qaymağın soyudulması və saxlanması zamanı	0,14
4.	Qaymağın normallaşdırılması zamanı	0,07
5.	Qaymağın pasterizə edilməsi və soyudulması zamanı	0,19
6.	Qaymağın qızdırılması, fermentasiyası, saxlanması və qablara doldurulması zamanı	0,13
7.	Xamanın analizi və keyfiyyətinin qiymətləndirilməsi zamanı	0,04
Cəmi		0,76

Əlavə 8

Mal-qara və quşlara tələb olunan qüvvəli yemin miqdarı

	Ölçü vahidi	Cəmi	ondan qüvvəli yem hesabına	
Yemlərin rasionda xüsusi çəkisi	faiz	100	16	
İl ərzində bir baş mal-qaraya (quşa) tələb olunan yem vahidi norması	kq			
Mal-qaranın (quşların) orta illik sayı	baş		x	
Mal-qara (quşlar) üçün tələb olunan qüvvəli yem, şərti yem vahidi ilə	ton	x		
	Qüvvəli yemdə xüsusi çəki	Tələb olunan qüvvəli şərti yem vahidi, ton	Qüvvəli yemin çevirmə əmsalları	Tələb olunan qüvvəli yem, naturada, ton
Cəmi	100%		x	
Buğda	25%		1,18	
Arpa	30%		1,20	
Vələmir	10%		1,03	
Sair dənliyə	5%		1,20	
Qarğıdalı dən üçün	15%		1,34	
Soya	10%		1,38	
Günəbaxan	5%		1,38	

1. "Food balance sheets" Food and Agriculture Organization of the United Nations, Rome, 2001;
2. "Вопросы формирования балансов продовольственных ресурсов на основе коэффициентов пересчета продуктов переработки в первичные продукты", Содружество Независимых Государств, Москва, 2020;
3. "Ərzaq məhsulları üzrə balansların tərtib edilməsinə dair metodoloji izahlar", Dövlət Statistika Komitəsi, Bakı, 2014;
4. "Məhsul növləri təsnifatı", AZT 053-2018, Dövlət Statistika Komitəsi, Bakı, 2018;
5. "Azərbaycan Respublikasının xarici iqtisadi fəaliyyətin mal nomenklaturası, idxal gömrük rüsumlarının dərəcələri və ixrac gömrük rüsumlarının dərəcələri"nin təsdiq edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 500 №-li qərarı, Bakı, 17 noyabr 2017-ci il.